

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΒ'

ΠΕΜΠΤΗ 27 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1934

ΔΡΙΘ. 51-52

ΠΡΟ ΤΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ ΛΙΚΝΟΥ ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

«Μὴ φοβείσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζονται
ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ
λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ,
ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Αὐανίδ».

(Λουκ. β' 10-11)

Εἰς τὸ σκότος τῆς χειμερινῆς ἐκείνης νυκτός, τὸ ὁποῖον κατέλαμψεν ἡ οὐρανία ἀνταύγεια τῆς στρατιᾶς τῶν ἀγγέλων, οἱ ἄκακοι ποιμένες τῆς πεδιάδος τῆς Βηθλεεμ ἤκουον τὴν χαρμόσυνον εἶδησιν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς προσδοκίας τῶν ἐθνῶν καὶ πρῶτοι αὐτοὶ ἠξιοῦντο νὰ ἴδωσι τὸν Υἱὸν τῆς Παρθένου «ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ», βέβαιοι, ὅτι ὑπὸ τὴν πενιχρὰν ἐκείνην ἐμφάνισιν εἶχεν ἤδη κατέλθῃ ἡ «δόξα» τοῦ Ὑψίστου, ἡ «εἰρήνη» τῆς γῆς, ἡ «εὐδοκία» τῆς ἀνθρωπότητος. Ταπεινοὶ προσκυνηταὶ τοῦ πτωχοτέρου ἀνθρωπίνου λίκνου, ἀληθινοὶ ἐκπρόσωποι τῶν «ἐν ἀφελότητι καρδίας» ἐτοιμῶν νὰ δεχθῶσι τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀπαρχὴ τῶν «ἐξουθενημένων», τὰ ὁποῖα «ἐξέλεξατο» ὁ Θεός, «ἵνα κατασχύνη τὰ ἰσχυρά».

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι μόνον εἰς τοὺς ἀσήμους ποιμένας ἀπευθύνεται ὁ Θεός. Ὁ πρωτοφανὴς ἐκεῖνος ἀστήρ, τὸν ὁποῖον οἱ ἐπιφανεῖς μάγοι τῆς Ἀνατολῆς εἶδον καὶ ὑπὸ τοῦ ὁποίου ὠδηγήθησαν ἐνώπιον τοῦ Παιδίου, «οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ», καταδεικνύει τὴν ἀλήθειαν ὅτι ἐξ ἴσου καὶ πρὸς τοὺς ἐπισήμους καὶ σοφοὺς ἀπευθύνεται τὸ Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας. Διότι δὲν εἶναι ὠρισμένης τάξεως, ἡ ὠρισμένης καταστάσεως θρησκεία ὁ Χριστιανισμός, ἀλλ' ἡ θρησκεία τοῦ ἀ ν θ ρ ῶ π ο υ, καὶ τὸν ἀνθρώπον βλέπει παντοῦ ὁ Χριστὸς καὶ ὑπὸ τὰ ῥάκη τοῦ ἐπαίτου, ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν δυναστῶν.

Ἄλλ' ὁ ἀπαραίτητος ὅρος, ὁ τιθέμενος ἐ-

νώπιον τῶν ἐπιθυμούντων νὰ κληρονομήσωσι τὴν σωτηρίαν καὶ νὰ μετέσχωσι τῆς νέας βασιλείας, ἣν ἐνεκαίνισεν ὁ Χριστός, εἶναι νὰ «στραφῶσι» πάντες καὶ νὰ γίνωσιν «ὡς τὰ παῖδια», κατὰ τὴν ὀητὴν ἀξίωσιν τοῦ μηδόλως ἀποστέρεξαντος καὶ ὡς Παιδίον νὰ φανῇ εἰς τὸν κόσμον Μονογενοῦς Λόγου τοῦ Πατρὸς. Οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ πλησιάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἀκακίᾳ καὶ ἀπλότῃ καὶ οἱ φρονοῦντες ὅτι εἶναι «σοφοὶ καὶ διστίζοντες νὰ κοπιάσωσι καὶ νὰ ταπεινωθῶσιν, ἵνα γίνωσι τῆς ἀληθινῆς σοφίας κοινωνοί, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι θέσιν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὅπουδήποτε καὶ ἂν ἴστανται καὶ οἰοιδῆποτε καὶ ἂν εἶναι, διότι ἡ οἴησις καὶ ἡ ἀλαζονεία καὶ ὁ ἐγωῖσμός οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» λατρείαν τοῦ Θεοῦ, τὴν μόνην ἐνώπιον Αὐτοῦ εὐπρόσδεκτον λατρείαν.

«Μὴ φοβείσθε». Ἡ παραπαίουσα ἐν τῇ ἀναζητήσει τοῦ «Ἀγνώστου Θεοῦ» ἀνθρωπότης, ἡ ἐρευνώσα «εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειεν Αὐτὸν καὶ εὔροιεν», ἡ συνταρασσομένη ὀλόκληρος ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ εἰς «πάθη ἀτιμίας» δουλεύουσα, ἡ σπαρασσομένη ὑπὸ τοῦ βαρυτάτου πόνου τῶν πληγῶν, ἐφ' ὧν «οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖναι», εὔρεν ὅτι ἐξήτει, ἔχει ὅ,τι ἐπόθει, περιλαμβάνει ἤδη μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐκείνου, ὅστις θὰ ἄρῃ τὸ φορτίον καὶ θὰ θεραπεύσῃ τὰς πληγὰς καὶ θὰ διανοίξῃ τὸν δρόμον πρὸς τὸν ἀπολεσθέντα Οὐρανόν. «Βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ!» Αὐτὸς εἶναι ὁ Σωτήρ· μετ' αὐτὸν δὲν δύναται πλέον νὰ ὑπάρχῃ φόβος· εἶναι ὁ «μεγάλῃς βουλῆς Ἄγγελος... Ἄρχων Εἰρήνης».

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία!» Ἀπὸ τῆς σήμερον οὐδεὶς δικαιούται νὰ λιποψυχῇ. Μόνον ἐκεῖνος, ὅστις δὲν δύναται ν' ἀκούσῃ εἰς τῆς

ψυχῆς του τὸ βάθος τὸν ἀγγελικὸν ὕμνον, μόνον αὐτὸς δὲν αἰσθάνεται διατί οἱ λοιποὶ οἱ πιστεύσαντες εἰς τὸν γεννηθέντα Σωτῆρα δὲν φοβοῦνται. Δὲν φοβοῦνται, διότι γνωρίζουσιν ὅτι εἰς αὐτοὺς «ἐδόθη ἡ βασιλεία», ὅτι δύνανται εἰς πᾶσαν στιγμήν νὰ εἶναι ἀνώτεροι τοῦ κόσμου καὶ τῶν συναφῶν πρὸς αὐτὸν δυσκολιῶν καὶ περιστάσεων, διότι αἰσθάνονται ὅτι δύναται καὶ «ὄρη μεθιστάνειν», διότι ἔχουσι τὴν «ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν . . . ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ», διότι δι' αὐτοὺς ἔπλασε πλέον ν' ἀποτελῇ ἄλυτον τραγωδίαν ὁ «νόμος τῆς σαρκός». «Υἱοὶ Ὑψίστου», «τέκνα Θεοῦ», ἔχουσι τὴν «ἐξουσίαν» νὰ γίνωσιν οἱ πιστεύσαντες εἰς τὸν Χριστὸν τὸν καθαρίζοντα ἡμᾶς «ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας», τὸν «πρωτότοκον» ὑπὲρ ἡμῶν μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου φυχράματος «διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς» καὶ ἀκαταπαύστως «ὑπὲρ ἡμῶν ἐντυγχάνοντα πρὸς τὸν Πατέρα», τὸν πρόθυμον καὶ ἱκανὸν «ἐν ᾧ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς» νὰ βοηθήσῃ «τοῖς πειραζομένοις».

«Ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυὶδ». Εὐλογημένη ἡ ἀπειρος ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἡ θαυμασίως οὕτως ἐπισκεφθεῖσα τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἀνθρώπου! Ἔχομεν σωτῆρα, ὅστις ἦλθεν «ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν», καὶ ὁ σωτήρ εἶναι ἰδὲ κ ὁ ς μ α ς, εἶναι σωτήρ τοῦ καθενός, διὰ τὸν καθένα εἶναι «ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια». Ὅσον δήποτε καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος νομίξῃ ἑαυτὸν ἀνάξιον τῆς θείας ἀγάπης, ἐν τούτοις ὁ Θεὸς τὸν ἀγαπᾷ καὶ «ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν».

*

Γνωρίζει ἀρά γε ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότης — ὅσον καὶ ἂν παρήλθον εἴκοσιν αἰῶνες ἀπὸ τῆς χαρμοσύνου ἐκείνης νυκτός— ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι σωτήρ ἰδικός της καὶ ἔχουν οἱ λεγόμενοι «χριστιανοὶ» τοῦ αἰῶνός μας τὴν συνείδησιν τῆς ἀκαταμαχίτου προστασίας τοῦ Ἑμμανουήλ; Μήπως ἀπὸ τὴν ἐποχὴν μας ἔχει φυγαδευθῆ ἡ ἀπλότης ἐκείνη, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνης πλησιάζομεν πρὸς τὸν Χριστόν, καὶ μήπως ἡ μεταπολεμικὴ ὀκνηρία τοῦ πνεύματος δημιουργεῖ δὲ πολλοὺς μίαν κατὰστασιν δοκησιοφίας, ὑπὸ τῆς ὁποίας παμορφώνεται καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ πνεῦμα

τοῦ Χριστοῦ; Μήπως πάλιν, πολλῶν χριστιανῶν κατ' ὄνομα μόνον ἢ ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφή— ἐνθυμίζουσα μόνον τὸ «μωρανθὲν ἄλλας»— δημιουργεῖ διὰ τοὺς ἄλλους τὴν ἐντύπωσιν ὅτι, δηθεν, ἀδυνατεῖ ν' ἀποκριθῆ ὁ Χριστὸς εἰς τὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ αἰῶνος;

Καὶ ὅμως «ὁ Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» καὶ ἐκάστη στιγμή, ἢ ὁποία παρέρχεται εἰς τὸν ὄυον τῆς Ἱστορίας, ἀποδεικνύει ὅτι διὰ τοὺς γνωρίσαντας πράγματι τὸν Χριστὸν μία καὶ μόνη ἀπορία ὑπάρχει, ὅταν εὐρίσκονται ἐνώπιον τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων ἑρμημάτων τῶν ἔξω τοῦ Χριστιανισμοῦ κατευθύνσεων καὶ ἰδεῶν: «Κύριε, ποῦ πορευσόμεθα; δῆματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις;» Ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συμβαίῃ εἰς τὸν κόσμον, οἱ ἀληθινοὶ χριστιανοὶ αἰσθάνονται ὅτι ἡ γνωριμία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ λύσῃ τὰ δυσεπίλυτα προβλήματα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ εἶναι βέβαιοι ὅτι διὰ πάντα εὐλικρινῶς ποθοῦντα τὴν λύτρωσιν ὑπάρχει ὁ Σωτήρ, ὁ πρῶτος καὶ ἡρεμος καὶ γαλήνιος Θεὸς τῆς Ἀγάπης, ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου ὁ ἐν τῇ φάτνῃ τῶν ἀλόγων γεννηθεὶς ὑπὸ «δούλου μορφῆν», παρ' ᾧ καὶ μόνῳ ὑπάρχει ἡ μόνη πραγματικὴ λύτρωσις καὶ ἐλευθερία, διότι μόνος Αὐτὸς κατέχει τὴν μόνην πραγματικὴν Ἀλήθειαν. «Γνώσεσθε — ἀπαντῶμεν μετ' Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους— τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς».

E. F. M.

Ἡ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ Ἡ ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ» (Λουκ. 2,14)

Ὡς τὸ πρόσωπον τοῦ θείου Λυτρωτοῦ μας, τὴν ἐπέτειον τοῦ σωτηριωδεστάτου γεγονότος τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Ὁποίου ἐορτάζει κατ' αὐτὰς καὶ πάλιν ἢ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τόσῳ συνταραχθεῖσα καὶ τρικυμιώδεις διερχομένη ἡμέρας χριστιανικὴ ἀνθρωπότης, ἐγένετο διὰ μέσου τῶν χριστιανικῶν αἰῶνων πρὸς κραταιοτάτην ἐπαλήθευσιν τῶν Συμμεωνέων λόγων (Λουκ. 2,34) τὸ ἀντικείμενον ἀπερμόνων ἐκζητήσεων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, οὕτω καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως Αὐτοῦ, ἀδιασπᾶστος ἠγνωμένος μετὰ τοῦ ὅλου χριστολογικοῦ προβλήματος, ἀπετέλεσε τὸ θέμα ἀδιακόπων ἐρευνῶν τῆς χριστιανικῆς σκέψεως.

Ἡ ἁγία Ἐκκλησία μας ἐπιθέτει πάντοτε τὴν ἀδιά-

πανον σφραγιδα της επαναλαμβάνουσα λακωνικως την φρασιν του Συμβολου μας «δι' ημας τους ανθρωπους και δια την ημετεραν σωτηριαν». Και υπο ταυτην αφεθη να υπονοωνται ως αυτονοητα οσα αλλως τε και αλλοι των αγιων Πατερων μας εδιδασξαν και παρεδωκαν ως ατιμητον εις ημας πρωτον τουσ ορθοδοξουσ θησαυρον, αλλα και οσα ο Χριστολογος Ἀλεξανδρευσ Ἀρχιεπισκοπος εν τω «Περι ενανθρωπισης» λογω του και Γρηγοριου ο Νυσης εν τω «Μεγαλω Κατηχητικω» του περι της αιτιας και του σκοπου της ενανθρωπισης εθειολογησαν. Ὑπερ παν δε βεβαιως διεμμοτυρησεν η χριστιανικη συνειδησις, εχομενη των σαφως δεδηλωμενων εν ταϊς αγιαϊς Γραφαις, οτι η πτωσις μας η θεινη και αι πτωσις μας αι διαρκεις εφερον «τον Ἀνακεφαλωσάμενον χαριν ημων εις Ἐαυτον τα πάντα» επι του πλανητου μας ως θεον Ἐπισεπτην, διου αναμφιβολωσ γην αγαθην δεν θα ητο αναγκη να πατησωσιν οι θειοι ποδες, αλλ' ουτε και δια τον εναγκαλισμον μη πεπτωκοτων να διαπλωθωσιν αχραντοι χειρες. Και τουτο ακριβως, διατυπων γνησιον εκκλησιαστικον φρονημα, διεκηρυξεν ο ιερουσ Αβγουστινουσ, οταν, παρα τον μεγαν Ἀθανασιον, τον Γρηγοριον τον Ναζιανζινον, τον θειον Χρυσοστομον, τον αγιον Κυριλλον Ἀλεξανδρειασ, εν τη εκφρασει του «si homo non periisset, filius hominis non venisset» διεβλεπεν ουχι απαραιτητον την ελευσιν του Υιου του Θεου προς μη απολωλοτα ανθρωπον.

Ἡ Σχολαστικη Θεολογια δια του εργου του μεγαλου Ἀνσελμου «Cur Deus homo» επιχειρησασα την ερευναν του προβληματος της αιτιας και του σκοπου της ενανθρωπισης, εεξηρεν ιδιαζοντως την αναγκην της ενανθρωπισης του «Ἠλιου της Δικαιοσυνης» προς ικανοποιησιν της δια των ημετερων αμαρτιων τραυματισθεισης Θειας Δικαιοσυνης.

Συνολου δε η Χριστιανωσυνη θεολογουσα και ηθικολογουσα ειτε απο αμβωνων και καθεδρων, ειτε απο ιερων βηματων, ειτε οπωσδηποτε και οπωθενδηποτε χριστολογουσα ειδε, βλεπει και θα βλεπη εις τουσ απεραντους αιωνασ και μεχρι της δευτερας και ενδοξου παλιν παρουσιας Του τον σκοπον της «αφ' του ενωσεωσ Του» εν τω βαθυτερω ποθω της και εν τη εσωτερω αναγκη της, οπωσ εν τη διδασκαλια και τη ζωη Του ευρισκη «την Ὀδον και την Ἀληθειαν και την Ζωην» (Ἰω. 14,6) και «τον Ὑπογραμμον» (Α' Πετρο. 2,21).

Ἐπομενον, αλλα και φυσικον, ητο και ειναι οι λυτρωθεντεσ, εγγιζοντεσ τα περι τον Λυτρωτην, να ομιλωμεν περι της αιτιας της ελευσεωσ Του ανθρωποκεντρικωσ. Και ομιλουντεσ παντοτε και σημερον ανθρωποκεντρικωσ υφισταμεθα το παθημα όλων εκεινων, οτινεσ λησμονουσι την ανθρωπινην φυσιν, ητισ, τεινουσα προς τον ουρανον, πατει ομως επι της γησ και, πραγματευομενη περι των ασυλληπτων, ομιλει ανθρωποκεντρικωσ, να αδιασθητωσ ενοραται θεοκεντρικωσ. Ειτε, λοιπον, ουτω ομιλουσα η Χριστιανωσυνη εν τοϊσ ιεροϊσ μνημειοϊσ της, ειτε τον αγραφον παραδιδουσα λογον περι του σκοπου του γεγονοτου της ενανθρωπισης, δεν λι-

σμονει την θεοκεντρικην βασιν της ενσαρκωσεωσ, αφου, αλλωσ τε, ο Λυτρωτησ μας δεν υπηρξε μονον «ο τελειουσ ανθρωπουσ», αλλ' ουτε μονον «ο τελειουσ Θεουσ», αλλα και «ο τελειουσ Θεουσ και «ο τελειουσ ανθρωπουσ» και «ο μεσιτησ Θεου και ανθρωπων». Και αναμφιβολωσ εν τη ενσαρκωσει υπηρχεν ο θεμελιωδησ σκοποσ η «δοξα του Θεου». Ἀλλα μη η σωτηρια των αμαρτωλων, η ικανοποιησις της θειας Δικαιοσυνης και ο αγιασμοσ και η εξιδανικευσις των αφρωσιωμενων εις τον Υιον του Θεου δεν αποτελουσι τα χαρακτηριστικα της Συνισταμενης της υπερβατικησ δοξησ του «ανευθεουσ Θεου» και της παρ' τοις ανθρωποισ δια της σαρκωτεωσ του Λογου και του παρ' αυτου ολοκληρωθεντου εργου δοξησ «του αγαπησαντου τουσ ανθρωπουσ Θεου», ησ τα προανακρουσμενα αι αγγελικαι υπερ το ταπεινον σπηλαιον ανεμελψαν ψδαϊ, «Δοξα εν υψιστοις Θεω» ;

Και δεν ητο αλλωσ δυνατον ειμη κα' η ενανθρωπισησ του Κυριου, ησ σκοποσ η αναγεννησισ του προδοξαν Θεου πλασθεντουσ και την εξωτερικην δοξαν του Θεου προσβαλοντουσ ανθρωπου, αυτην την δοξαν του Θεου πρωτιστωσ και κυριωτατα να υπηρηγησ, την οποιαν και η γενεσισ του ανθρωπου εσκοπει. Ὁ ανθρωπουσ και μονον ηδυνατο να γινη της τοιαυτησ δοξησ του Θεου κοινωνουσ δοξαζων τον Θεον και εν τη δοξολογια και δοξοπραξια του ταυτη συνδοξαζομενουσ. Το κεντρικον, αλλωσ τε, σημειον εν τω συμπανην δεν ειναι το πλασμα, αλλ' ο Πλαστησ, ουχι το δημιουργημα, εστω και το τελειοτερον, αλλ' ο υπερ το παν Δημιουργουσ του παντουσ, Ὅστισ εν τη δημιουργια την απειρον σοφιαν, την κυριαρχον παντοδυναμιαν, αλλα προ παντουσ και μαλιστα την αφθαστον αγαλην και την απεριοριστον αγαθοτητα Του απεκαλυψε. Τον ουτω αποκαλυφθεντα Θεον ωφειλεν η κορωνισ της δημιουργιασ να δοξαση εν ονοματι και της απυχουσ φύσεωσ. Ἀλλα το τουτουσ δεν συνεβη, διου «γνοντεσ τον Θεον ουχ ωσ Θεον εδοξασαν η ηυχαιριστησαν... και ηλλαξαν την δοξαν του αφθартου Θεου» (Ρωμ. 2,21,23). Και τουτουσ μη γενομενου, η σοφη δημιουργια, η μη επιτρεπουσα τασ αιωνιουσ, πραγματικασ δε, αντιθεσεισ, δεν ητο και εν προκειμενω δυνατον να ανεχθη, οπωσ ο προς δοξαν Θεου ποιηθεισ εν τη εαυτουσ αδοξια διαταρακτη επ' απειρον την αρμονιαν.

Δεν εξεπληρωσε το καθηκον του, οπωσ δοξαση τον Θεον», και ηλθεν ο Λυτρωτησ, να αυτουσ δοξαση τον Θεον αντι του ανθρωπου και οι Ἀγγελοι πρωτοι κατα την ιεραν νυκτα απεκαλυψαν ευθη, αμα τη γεννησει Του το προγραμμα της ελευσεωσ Του. «Δοξα εν υψιστοις Θεω και επι γησ ειρηνη εν ανθρωποισ ευδοκια» (Λουκ. 2,14). Ἡ δοξα του Θεου, την οποιαν ο αγγελικουσ υμνοσ προτασσει του εργου της συνδιαλλαγησ του ανθρωπου, αποτελει τον κυριον σκοπον, οστισ περιλαμβανει και ταυτην. Και τουτο τονιζει και υπερτονιζει ο θεiouσ Σωτηρ εν ολη τη επιγειω δρασει Του αι ζητων την δοξαν του Πατροσ: «ο αφ' εαυτουσ λαλων την δοξαν την ιδιαν ζητει, ο δε ζητων την δοξαν του πεμψαντουσ αυτον, ουτουσ εστιν αληθησ» (Ἰω. 7,18). Και την δοξαν ταυτην του πεμψαντουσ

αὐτὸν ὑπηρετήσε γινόμενος ἐν τέλει «ὑπὲρ τοῦ θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλιπ. 2,8), ἵνα καὶ ἐν τῷ θανάτῳ Του «δοξασθῇ ὁ Πατὴρ ἐν τῷ Υἱῷ» (Ἰω. 14,13). Πρὸς τὴν ἐπιζήτησιν τῆς δόξης ταύτης καὶ τιμῆς τοῦ Θεοῦ ὀφείλει διαρκῶς νὰ τείνῃ ὁ ἐν τῷ δοξάσαντι τὸν Θεὸν Χριστῷ ἀνακαινισθεὶς ἄνθρωπος, ἵνα εὐρίσκη ἐν ταυτῷ σύνολον τὴν ψυχικὴν λύτρωσίν του, πρὸς τὴν ὁποίαν τὴν δίδωσιν ἔχει καὶ ἐν τῇ ἀναζητήσει τῆς ὁποίας τόσῳ σήμερον πολὺ πλανᾶται. Ὁ γλυκύμολπος ὕμνος τῆς ἀγίας νυκτός, ἐν ἧ ἄγγελοι μετὰ ποιμένων ἐδοξολόγησαν, ἐν τῇ βαθυτάτῃ ἐσωτερικῇ ἐννοίᾳ τοῦ συνδέσμου τῆς πρὸς τὸν Θεὸν δόξης καὶ τῆς ἐπὶ γῆς εἰρήνης ἀποσαφηνίζει τὴν διὰ τὸν ἀνθρώπινον χριστιανικὸν νοῦν δυσδιάκριτον ὀρθοεικτικὴν γραμμὴν, ἣτις ἐν τῇ σκοπιμότητι τοῦ ἀνθρωποσωτηρίου ἔργου τοῦ Ἀυρωτοῦ μας διαχαράσσεται. Καὶ ἀκουόμενος καὶ νῦν, κατὰ τὴν χριστιανικὴν ταύτην περίοδον, τὴν ὁποίαν διανύει ἡ χριστιανικὴ ἀνθρωπότης, ὑποτυποῖ τὴν ἀνάγκην ἀποφασιστικώτερας στροφῆς πρὸς τὸν οὐρανόν, ὁπόθεν ὁ αἰεὶ ἐν τῇ ὑπερβατικῇ δόξῃ Του ζῶν Θεὸς χαρίζει τὴν ἠθικὴν καὶ πραγματικὴν εἰρήνην, τὴν ὁποίαν ἐκόμισεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἐνσαρκωθεὶς Υἱὸς Του, ἵνα καταστήσῃ ταύτην διαρκῆ καὶ ἀναφαίρετον κτῆμα ἐκείνων, οἵτινες ζῶσι «διδόντες αἰεὶ δόξιν ἐν τῷ Θεῷ».

I. A. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΕΝΟΣ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΥ

ΕΝ Τῇ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚῇ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ [2]

Αἱ παρατηρήσεις τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης δύνανται νὰ συγκεφαλαιωθῶσιν ὡς ἑξῆς: «Ὅτι συμφωνεῖ πρὸς τὴν πρώτην, ἀλλ' ἀμφισβάλλει, ἂν τὸ Διάγγελμα τοῦ Λάμπειθ ἐσκόπει νὰ περιορισθῇ εἰς μόνον τὰ ἐκκλησιαστικὰ σώματα, ὅσα περιλαμβάνονται ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν λέξεων αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀποκλεισθῇ π. χ. τὸν στρατὸν τῆς Σωτηρίας ἢ τοὺς Κονακέρους. Προκειμένου περὶ τοῦ Συνεδρίου τῆς Λαζάνης λέγει, ὅτι ἐκεῖ σκοπὸς ἦτο ἡ ἐνωσις μετὰ Ἐκκλησιῶν ἀποδεχομένων τὴν ὀρισθεῖσαν πίστιν, ἐνῶ ἐνταῦθα διὰ τῆς προσκλήσεως τοῦ Dr Jacks δὲν ἐσκοπεῖτο ἡ ἐνωσις μετὰ τοῦ Οὐνιταριανισμοῦ, ἀλλ' ἀπλῶς ἡ χρησιμοποίησις τῶν πεποιθήσεων ἐνὸς ἀτόμου, ὅπερ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ δύναται νὰ προσφέρῃ τι εἰς τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομῆς ἄξιον ἀποδοχῆς Ὡς πρὸς δὲ τὴν τρίτην προταθεῖσαν ἀπόφασιν ὁ Ἐπίσκοπος ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον. Τὴν ὄλην δὲ ὁμιλίαν αὐτοῦ κατέκλεισεν εἰπών, ὅτι θὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων, ὅσον καὶ ἂν διαφωνῇ πρὸς αὐτήν, ἀλλ' ἐλπίζει, ὅτι αὕτη δὲν θὰ προβῇ εἰς χαρακτηρισμὸν τῶν Οὐνιταρίων ὡς μὴ χριστιανῶν, διότι οὕτως εἶνε ἄδικος, καὶ δὲν θὰ περιορίσῃ τὸ δικαίωμα τὸ παρασχεθὲν εἰς τοὺς Ἐπισκόπους διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ 1922, ἀλλὰ θὰ διατηρήσῃ τοῦτο ἄθικτον καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους Ἐπισκόπους.

Λαμβάνων εἶτα τὸν λόγον ὁ διαλεκτικώτατος τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Dr Hen-

son, Ἐπίσκοπος Durham, εἶπεν, ὅτι, ἵνα δείξῃ, ὅτι αἱ προταθεῖσαι ἀποφάσεις δὲν στρέφονται προσωπικῶς ἐναντίον τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης, τροποποιεῖ τὰς δύο τελευταίας ὡς ἑξῆς: «Συνεπῶς ἡ Βουλὴ τῶν Ἐπισκόπων φρονεῖ, ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐγκριθέντος τῷ 1922 ὡς πρὸς τὴν πρόσκλησιν ἱεροκλήτων εἰς εἰδικὰ ἀκολουθίας ὀφείλει νὰ μὴ ἐπεκτείνῃ τοιαύτην πρόσκλησιν πρὸς πρόσωπον, ὅπερ δὲν διακρατεῖ, ἢ ἀνῆκει εἰς Ὁμολογίαν, ἣτις δὲν διακρατεῖ τὴν κοινὴν χριστιανικὴν πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν ὡς Θεὸν ἀληθινόν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, τὸν δ' ἡμῶν τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ ἐνανθρωπήσαντα».

Κατὰ τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ, ἡ πράξις τῶν ἀρχῶν τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ διακυβεύει αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, διότι, ἂν ἡ πράξις αὕτη γένηται ἀνεκτὴ, θὰ ἀποτελέσῃ γεγονός, ὅπερ μοιραίως θὰ ἀποδείξῃ ματαίαν τὴν ἀξίωσιν αὐτῆς, ὅτι ἀποτελεῖ κλάδον τῆς ἀγίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀξίωσις τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης, ὅτι ἐνεργῶν ὡς ἐνήργησεν, ἐφήρμοσε τὰς ἀποφάσεις τοῦ Λαμπεθείου Συνεδρίου τοῦ 1920, ὡς αὐταὶ ἐγένοντο ἀποδεκταὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων τῶν 1922, εἶνε ἀστήρικτος, καθόσον αὐτός, παρὼν κατὰ τὸ Συνέδριον ἐκεῖνο, δύναται νὰ διαβεβαίωσῃ—καὶ εἰς τοῦτο εἶνε βέβαιος, ὅτι συμφωνοῦσι καὶ οἱ ἄλλοι παρόντες τότε ἐπίσκοποι—ὅτι πρότασις ὅπως συμπεριληφθῶσι καὶ Οὐνιτάριοι εἰς τοὺς προσκαλουμένους ὅπως κηρύξωσιν ἐν ἀγγλικανικοῖς ναοῖς θὰ ἀπερρίπτετο ὁμοφώνως, ἂν ἐγένετο. Ἀλλ' καὶ ἡ διάκρισις ἢ γινομένη μετὰ καθεδρικών καὶ ἐνοριακῶν ναῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐν αὐτοῖς κήρυγμα καὶ ἡ ἀξίωσις, ὅτι ἐπιτρέπεται ἐν ἐκείνῳ, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἐν τούτῳ δὲν ὀφελεῖ, διότι ἀκριβῶς ὁ καθεδρικός ναὸς εἶνε ἡ ἡγήρα πλᾶξ τῆς διδασκαλίας καὶ ὁ στυλὸς τῆς πίστεως, ἢ ἐκεῖθεν δὲ προερχομένη πεπλανημένη διδασκαλία δύναται νὰ ἔχῃ ὀλέθρια ἀποτελέσματα, ἀπειρῶς σοβαρώτερα. Ὡσαύτως φρονεῖ, ὅτι εἰς οὐδὲν ὀφελεῖ ἡ διάκρισις μετὰ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων Ἀκολουθιῶν, καίτοι αὕτη εἶνε πραγματικῆ, καθόσον δὲν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν περιπτωσιν τῶν Οὐνιταρίων. Ἐπειδὴ ἡ πίστις εἰς τὴν θεότητα τοῦ Ἰ. Χριστοῦ δὲν εἶνε ἰδιάζουσα τις διδασκαλία τῆς ἀγγλικανικῆς, ἀλλ' εἶνε θεμελιώδης πίστις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἐμμένῃ μὲν τις εἰς αὐτὴν κατὰ τὰς τακτικὰς ἀγγλικανικὰς ἀκολουθίας, ν' ἀντιπαρέρχεται δὲ αὐτὴν εἰς τὰς ἄλλας χριστιανικὰς ἀκολουθίας, καθόσον μετὰ τῆς διδασκαλίας ταύτης συνδέεται αὕτη ἡ οὐσία τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Οὕτως ἐξηγεῖται καὶ τὸ ὅτι οἱ Οὐνιτάριοι ἀπεκλείσθησαν ἀπὸ τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου τῶν ἐλευθέρων ἢ ἀσυμμορφώτων ἐκκλησιῶν.

Μεταβαίνων εἶτα εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Οὐνιταρισμοῦ, μετὰ λύπης παρατηρεῖ ὅτι χάσμα μέγα ὑπάρχει μετὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν καὶ τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, μᾶλλον δ' εἶπεν τῆς ὅλης ὁρατῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Καίτοι δὲν δύναται νὰ μὴ ὁμολογήσῃ

τὴν μάθησιν, τὴν εὐκρίνειαν καὶ τὴν ἀγαθότητα αὐτῶν, ἢ διαφωνία ὅμως μεταξύ τῆς διακρινούσης τοὺς Οὐνιταρίους διδασκαλίας καὶ τῆς διακρατουμένης ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ τῶν Συμβόλων καὶ τῆς ἱστορικῆς θείας λατρείας εἶνε τόσον μεγάλη καὶ βαθεῖα, ὥστε εἶνε ἀδικαιολόγητος πᾶσα ἐνέργεια ἀφίνουσα νὰ ὑπονοηθῇ ὅτι Οὐνιτάριοι καὶ Ἀγγλικανοὶ οὐσιωδῶς συμφωνοῦσιν. Εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης, ὅτι μόνον ὁ πολὺς λαὸς εἶνε, ὅστις νομίζει, ὅτι ἡ κυρία διδασκαλία τῶν Οὐνιταρίων εἶνε ἡ ἀρνησις τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ, ἀντιτάσσει ὅτι ἡ ἀρνησις αὕτη εἶνε κοινὴ διδασκαλίᾳ τῶν Οὐνιταρίων καὶ τοιαύτης μάλιστα σκουδαυιότητος, ὥστε νὰ παραμερίζῃ, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ὀρθοδόξων, πᾶσαν ἄλλην αὐτῶν διδασκαλίαν. Εἰς τὸ ἐρώτημα, ἀνθὰ ἀρνηθῶσιν εἰς τοὺς Οὐνιταρίους τὴν ἐπωνυμίαν τῶν χριστιανῶν, ὁ Ἐπίσκοπος ἀπαντᾷ ὅτι οὔτε δικαιοῦνται οὔτε ἐπιθυμοῦσι νὰ πράξωσι τοῦτο· προσθέτει μόνον, ὅτι ὁ γενόμενος ὑπὸ τοῦ Λάμπειθ ὀρισμὸς τῆς ὀρατικῆς Ἐκκλησίας ἀποκλείει τὴν πλάνην ὅτι ὁ Σωτὴρ ἦτο ἀπλῶς ἄνθρωπος, ὡς διδάσκουσιν οἱ Οὐνιτάριοι. Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἔνστασιν τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης, ὅτι οἱ κήρυκες προσκαλοῦνται ὡς ἄτομα καὶ οὐχὶ ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν σωμάτων, λέγει, ὅτι τότε διατί νὰ μὴ προσκληθῶσιν καὶ ἄλλοι μὴ Ἀγγλικανοὶ εὐσεβεῖς προσκαλοῦντες τὸν σεβασμὸν διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτῶν ἀρετῆς, ὡς ὁ φιλελεύθερος Ἰουδαῖος Montefiore καὶ ὁ Τολστοῖζων Ἰνδὸς Gandhi, ὅπως κηρύξωσιν ἀπὸ τοῦ βήματος Ἀγγλικῶν Ἐκκλησιῶν; Δικαιολογῶν δὲ τὸν λόρδον Σέσιλ, ὅστις τὸ ἐπεισόδιον τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Λιβερπούλης ἐχαρακτήρισεν «ὡς σκάνδαλον κατὰ πρόσωπον τοῦ Χριστιανισμοῦ», λέγει ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς δὲν εἶνε ὑπερβολικὸς, δεδομένου ὅτι προὔκειτο οὐχὶ περὶ ζητήματος σχετιζομένου πρὸς τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄτομα, ἀλλὰ περὶ ἐνεργείας τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ προσέρχεται παρ' ἀνδρός, ὅστις κέκτηται πολλὰ δικαιώματα ἐμπιστοσύνης καὶ ἐκτιμῆσεως ἀπὸ μέρους τῶν Ἀγγλικανῶν Ἐκκλησιοφίλων. Ὁπισθεν τοῦ λόρδου Σέσιλ, λέγει, ἵσταται τὸ πλῆθος τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, ὅστις διείδεν, ὅτι τὸ ἐν Λιβερπούλῃ γενόμενον δύναται νὰ ἀποβῇ προηγουμένον, μέλλον νὰ τύχῃ ἀπομιμήσεως οὐ μόνον ἐν καθεδρικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐνοριακοῖς ναοῖς ἐπὶ τελείᾳ καταστροφῇ τοῦ γοήτρου καὶ τοῦ χαρακτήρος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀληθοῦς κλάδου τῆς ἀγίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ἐνέργειαν τῆς Βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων, προσθέτει, παρακολουθοῦσι φίλοι καὶ ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ ἀσυμμόρφωτοι εἶνε σύμφωνοι μεθ' ἡμῶν καὶ ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν τὴν ἀπόφασιν ὅτι τὸ ἐπεισόδιον τῆς Λιβερπούλης ἀντίκειται εἰς τὴν πίσιν καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῇ μὲν πλευσᾷ ἵσταται ἡ ἀγία Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἐν τῇ ἄλλῃ ἵστανται οἱ Οὐνιτάριοι. Ἡμεῖς οἱ κεκλημένοι νὰ διακηρύσωμεν καὶ ἐν τισι περιπτώσεσι νὰ διαφυλάττωμεν τὴν πίσιν τῆς Ἐκκλησίας δὲν δυνάμεθα νὰ διστάσωμεν ὅπως ἀποδοκιμάσωμεν καὶ, τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἐμποδίσωμεν τὴν ἀποδοχὴν εἰς τὸ βῆμα τῶν καθεδρικῶν καὶ ἐνοριακῶν

ἡμῶν ναῶν ἀνδρῶν, ὅσον δήποτε ἐξόχων, περὶ ὧν γινώσκουμεν, ὅτι ἐσκεμμένως ἀπορρίπτουσι τὴν πίσιν, ἢ παρελάβομεν.

Μετὰ τὸν Ἐπίσκοπον τοῦ Durham τὸν λόγον ἔλαβον καὶ ἄλλοι τῶν Ἐπισκόπων, οἱ μὲν ἐκφράσαντες τὸν φόβον μὴ τὸ ἐπεισόδιον τῆς Λιβερπούλης ἐκληφθῇ ὡς σημεῖον ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία δὲν θεωρεῖ θεμελιώδες τὸ δόγμα τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ, οἱ δὲ εἰπόντες ὅτι δὲν ἀρνοῦνται μὲν πᾶσαν συνεργασίαν μετὰ Οὐνιταρίων ἐπὶ οὐδετέρῳ ἔδαφους, ἀλλὰ δὲν θεωροῦσι τοὺς ἀμφίβοντας τῆς Ἐκκλησίας ὡς οὐδέτερον ἔδαφος, καὶ τρίτον τονίσαντες, ὅτι, ἀφοῦ τὸ ἐπεισόδιον ἐτίραξε τὰ πνεύματα πολλῶν καὶ ἐγέννησε τὸ αἰσθημα ἑλλείψεως ἀσφαλείας, οἱ Ἐπίσκοποι ἔχουσι καθήκον νὰ καθορίσωσι τὴν θέσιν αὐτῶν ἐναντι τοῦ δημοσίου. Ὁ μόνος, ὅστις, καίτοι ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῶν ἀποφάσεων, ἐξήγησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης, ἦτο ὁ Ἐπίσκοπος Ripon, εἰπὼν, ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ πρόκειται περὶ τῆς αἰωνίας ἀντιθέσεως μεταξὺ γράμματος καὶ πνεύματος καὶ ὑπαινιχθεῖς, ὅτι ὑπάρχουσι τάσεις ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐντιστρέφουσαι τὴν Γραφικὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ γράμματος καὶ πνεύματος καὶ πειρώμεναι νὰ ἀποκαταστήσωσι τὴν ποδὶ τῆς Μεταρρυθμίσεως ἐπικρατοῦσαν κυριαρχίαν τοῦ γράμματος.

Δευτερολογῶν ὁ Ἐπίσκοπος Λιβερπούλης εἶπεν ὅτι, ἀφοῦ οἱ Ἐπίσκοποι θεωροῦσι τοῦτο ζήτημα ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ λογίζονται καθήκον νὰ ζητήσωσι τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς, δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ αὐτὸς τὴν ληφθησομένην ἀπόφασιν, ἔστω καὶ ἀρνούμενος τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ χριστιανοῦ εἰς ἄνδρας, οἷους αὐτὸς καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ripon περιεγράψαν.

Συγκεφαλαίων τὴν συζήτησιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης ἐπέμεινε εἰς τὸν ὀρισμὸν τοῦ Οὐνιταρίου εἰπὼν, ὅτι οὗτος ἀρνεῖται μὲν τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, ἀπέχει ὅμως ἀπὸ τοῦ νὰ βεβαιώσῃ αὐτὴν ὡς τὴν κεντρικὴν τῆς πίστεως διδασκαλίαν. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τριῶν ὀμιλιῶν τοῦ Dr Jacks ἐπέειθη, λέγει, ὅτι αὐταὶ ἔφερον οἰκοδομητικὸν χαρακτήρα, ἀλλ' ὑπῆρχον ἐν αὐταῖς καὶ τινες φράσεις, αἵτινες δεικνύουσι τὴν τεραστίαν διαφορὰν, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀπόψεων τοῦ ὀμιλητοῦ καὶ τῆς συνεχοῦς παραδόσεως τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἄν ὑπεδεικνύετο εἰς αὐτόν, ὅτι ἱεροκήρυξ τις ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ αὐτοῦ μετεχειρίσθη τοιαύτας φράσεις, ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ διαμαρτυρηθῇ. Δὲν πρόκειται περὶ διαφανείας περιεχούσης προσωπικὴν τινα προσβολὴν ἢ ἐπίκρισιν, ἀλλὰ περὶ διαφανείας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. Προσέθηκεν ὅτι καὶ αὐτὸς διαβλέπει κίνδυνον τῆς ὄλης θρησκευτικῆς ζωῆς. Τὸ ζήτημα ὅμως εἶνε μετὰ ποῖαν πρᾶξιν νὰ ἐνωθῶμεν καὶ ν' ἀποτελέσωμεν ἐνιαῖον μέτωπον καὶ ποῦ πρέπει νὰ χαραχθῇ ἡ ὀροθετικὴ γραμμὴ. Αὐτὸς προσωπικῶς φρονεῖ, ὅτι τὸ σημεῖον, ἐφ' οὗ πρέπει ἀραρότως νὰ σταθῶμεν εἶνε ἡ τελεία θεότης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ, διότι μόνον ἐχόμενοι ταύτης δυνάμεθα νὰ ἐπιζώωμεν, ὅτι

διακρατοῦμεν τὴν πνευματικὴν ἐρημνεῖαν τοῦ συμπαontos.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν ψηφοφορίαν ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι ἐψήφισαν τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἐπισκόπου Durham πλὴν τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης, ὅστις ἀπέσχε ψήφου. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀνακοινωθείσα ἐπισημῶς εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ Κλήρου ἐγένετο δεκτὴ ἄνευ συζητήσεως ὑπ' αὐτῆς καὶ ἐξεφράσθησαν εὐχαριστίαι εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον διὰ τὴν ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν.

*

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἔχει διπλὴν σημασίαν, ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν. Ἐπρεπε νὰ καθησυχασθῆ ἡ ἐξεγερθεῖσα θρησκευτικὴ συνείδησις ὅχι πλέον τῶν ἀδιαλλάκτων Ἀγγλοκαθολικῶν, οἵτινες διαμαρτύρονται κατὰ τῆς ἀποφάσεως καθόλου τοῦ Λάμπενθ, ὅπως καλῶνται νὰ ὀμνῶσιν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τῶν Ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροκήρυκες ἀνήκοντες εἰς τὰς ἐλευθέρως λεγομένας Ἐκκλησίας, τὰς κεχωρισμένας ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν μετριοπαθῶν ἢ μεσαζόντων Ἀγγλικανῶν. Διότι, ὅσον καὶ ἂν οὗτοι ἀνέχονται πᾶσαν δυνατὴν ἀβασίαν εἰς λόγον δογματικῆς διδασκαλίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτῶν, ἵνα ἀποβῆ δυνατὸς ὁ καταρτισμὸς ἐνιαίου τῶν Ἐκκλησιῶν μετώπου, ὃν ὡς ἀπαραιτήτων εἰς τὴν νέαν θρησκευτικὴν ζωὴν ὑπὴρξῃ ἡ Ἀρχιεπισκοπὸς Ὑόρκης, ἐμμένουσιν οὐχ ἥττον ἀκλινητῶς εἰς τὸ γνωστὸν τετράπλευρον τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπενθ τοῦ 1920. Εἶνε δὲ πρόδηλον ὅτι μία τῶν πλευρῶν τοῦ τετραπλεύρου εἶνε καὶ ἡ πίστις εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν τῆς Ἐκκλησίας Σύμβολον, τοῦ ὁποῦ κύριον θέμα, ὡς γνωστὸν, εἶνε ἡ ἀνακήρυξις καὶ ἡ ὁμολογία τῆς θεότητος καὶ ὁμοουσιότητος τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. Καὶ μόνη ἡ ὑπόψια, ὅτι ἤρριξε παρὰ τοῖς Ἐπισκόποις κλονιζομένη ἡ πίστις αὕτη, ἀφοῦ καλοῦσιν ὡς κήρυκας ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος θρησκευτικοὺς κατὰ τὰ ἄλλα ἄνδρας, ἀλλ' ἀνήκοντας εἰς παραφυάδα, ἣτις δὲν ἀποδέχεται ἐπισημῶς τὴν θεότητα τοῦ Κυρίου, ἠδύνατο ὀλεθρῶς νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ὑποστάσεως τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ διασειῇ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς αὐτήν. Ἄν μάλιστα ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Ρωμ. Προπαγάνδα τὰ κύρια θύματα αὐτῆς ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀγρεύει μεταξὺ ἐκείνων, παρ' οἷς διεσεύσθη ἡ πεποιθῆσις, ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτῶν εἶνε ἡ ἀληθὴς Ἐκκλησία καὶ διακατέχει τὴν παραδεδομένην πίστιν εἰς τὰς θεμελιώδεις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀληθείας, τότε ἐννοεῖται καλῶς ἡ προκληθεῖσα ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου ἀνησυχία καὶ ἐν ταῖς τάξεσι τῶν Ἐπισκόπων. Εἶνε τελειῶς δεικνυομένη ἡ ἀποψις τοῦ Ἐπισκόπου Durham, ὅτι δὲν προῦκειτο περὶ παρονυχίδος, ἀλλὰ περὶ αὐτῆς τῆς ὑπολήψεως ἢ τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐξηγεῖται ἡ σπουδὴ τῶν Ἐπισκόπων ὅπως διακηρύξωσι πανηγυρικῶς καὶ ἐπισημῶς, ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἐμμένει εἰς τὴν πίστιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, τ. ἔ. ἀποδέχεται τὴν τελείαν θεότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παροραθῆ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ σημασία τῆς ἀποφάσεως. Ἦδη ὁ λόγδος Σέσιλ ἐν

τῇ κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης καταγγελίᾳ αὐτοῦ ἐτόνισεν, ὅτι, ἐκτὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ σκανδάλου, ὅπερ προῦξένησεν ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ, εἶνε μέγας ἐξ αὐτοῦ καὶ ὁ ἐξωτερικὸς κίνδυνος. Καὶ ὡς τοιοῦτον ὀνομαστὶ ἐσημείωσε τὴν διακίβευσιν πάσης ἐνωτικῆς μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων προσπαθείας, ἀφοῦ οὔτοι τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Συμβόλῳ ἀληθειῶν κρίνουσιν ὡς τὴν κοινὴν ἀφετηρίαν πρὸς συζήτησιν καὶ συνεννόησιν ἐπὶ τῶν χωριζόντων τὰς δύο Ἐκκλησίας δογματικῶν σημείων. Τὴν βασιμότητα τοῦ φόβου τούτου δὲν νομίζω, ὅτι εἶνε ἀνάγκη καὶ νὰ ἐξάρω. Δὲν ἀγνοοῦμεν βεβαίως οἱ Ὀρθόδοξοι, ὅσοι παρακολουθοῦμεν τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ὑπάρχουσι μέλη αὐτῆς, κληρικὰ καὶ λαϊκὰ, θεολόγοι καὶ μὴ, τοὺς ὁποίους ἢ ἐλευθέρως, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἀχαλίνωτος ἔρευνα καὶ συζήτησις ἀφ' ἐνός καὶ ἡ ἐξωθεν ἐπίδρασις ἀφ' ἑτέρου ἀπεμάκρυναν βαθμηδὸν ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς καὶ ὁμολογίας θεμελιωδεστάτων τῆς πίστεως ἀληθειῶν. Τὸ πνεῦμα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἐφαρμοζούσης καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τὴν πίστιν ἀμαρτωλῶν τὴν ἀρχὴν, ἦν οἱ Ὀρθόδοξοι ἀποδεχόμεθα μόνον ἐπὶ τῶν περὶ τὸ ἦθος ἀμαρτωλῶν, καὶ τοῦτο μέχρις ἐνός βαθμοῦ, καὶ καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία περιλαμβάνει καὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, ἀνέχεται βεβαίως τὴν συνύπαρξιν ἐν ταῖς κόλποις αὐτῆς καὶ μελῶν δημοσίου ἀλλοδοξούντων. Ὅσον καὶ ἂν τὸ γεγονός τοῦτο δικαίως γεννᾷ παρὰ πολλοῖς τῶν Ὀρθοδόξων δισταγμοὺς καὶ ἀπογοήτευσιν, ὅτι εἶνε ποτε δυνατὴ ἡ ἔνωσις τῶν δύο ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ἀδιορθῶτως αἰσιόδοξοι, ἀνατρέχοντες εἰς τὸ παρελθόν, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν ἀπὸ ἐνός αἰῶνος στροφὴν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ δεξιὰ, τ. ἔ. πρὸς τὴν πίστιν τῆς ἀδιακέρτου ἀρχαίας Ἐκκλησίας, δὲν ἀπελπίζουσι περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἄλλ' εἰς τὴν αἰσιοδοξίαν ταύτην θανάσιμον θὰ ἐπέφερε τραῦμα ἡ πληροφορία, ὅτι οὐχὶ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἄτομον, ἀλλὰ ἡ ὅλη Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἀδιαφόρως ἔχει ἢ καὶ ἀρνεῖται δόγμα, οἷον ἡ θεότης τοῦ ἱ. Χριστοῦ, ἐφ' οὗ ἐρείδεται αὐτὴ ἡ ὑπόστασις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὅ,τι δὲ ἰσχύει περὶ Ὀρθοδόξων, τοῦτο ἰσχύει καὶ περὶ ὅλων τῶν ἀποδεχομένων τὸν Ἐπισκοπικὸν βαθμὸν Ἐκκλησιῶν, μὴδ' αὐτῆς τῆς Ρώμης ἐξαιρουμένης, ἢ προσέγγισις πρὸς τὰς ὁποίας ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Προγράμματος τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπενθ τοῦ 1920, οὐδὲν τὴν πραγματῶσιν μετὰ τόσου ζήλου ἔκτοτε ἐπιδιώκει ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ συνδιαλέξεις τῶν Malines, αἱ ἐπανειλημμένα συναντήσεις Ὀρθοδόξων καὶ Ἀγγλικανῶν ἐν Λάμπενθ καὶ ἡ πρὸς τριετίας που ἐπιτευχθεῖσα μυστηριακὴ μετὰ τῶν Παλακοκαθολικῶν κοινωνία. Ὅτι δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀσυμμορφώτους, μεθ' ὧν ὡσαύτως διεξάγονται συζητήσεις καὶ διαπραγματεύσεις ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ οἵτινες ἔχονται στερεῶς τοῦ δόγματος τῆς θεότητος τοῦ ἱ. Χριστοῦ, ἀνεκτικὴ στάσις ἐναντι τῆς πλάνης τῶν Ὀνιταρίων ἀπὸ μέρους τῶν ἀγγλικανῶν Ἐπισκόπων ἠδύνατο ὀδυνηρὰν νὰ ἐμπούσῃ ἐντύπωσιν, τοῦτο σαφῶς ἐδήλωσεν ἐν τῇ ἀγορεύσει αὐτοῦ ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Durham. Καὶ διὰ τοὺς ἐξωτερικοὺς

ἄρα τούτους λόγους ἢ ἀποφασίς τῆς Βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὑόρκης, ἀφοῦ ἀπειμλώθη πάσης προσωπικῆς κατὰ τοῦ δημιουργοῦ τοῦ ἐπεισοδίου Ἐπισκόπου Λιβερπούλης χροιάς, ἤτο ἐπιβεβλημένη καὶ ἔδει νὰ ληφθῆ, καὶ ἐλήφθη, ὁμοφώνως, ἀποσχόντος ψήφου τοῦ Ἐπισκόπου Λιβερπούλης καὶ δηλώσαντος ὅτι, ὁρμώμενος ἐκ πνεύματος ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, θέλει συμμορφωθῆ καὶ ἐφαρμοσῆ ὁμοίως τὴν ληφθησομένην ἀπόφασιν.

Οὕτω τὸ ἐπεισόδιον τῆς Λιβερπούλης, παρὰ τὸ σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον πρὸς ὄραν ἤγειρε, συνετέλεσεν, ὥστε ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία διὰ στόματος τῶν δώδεκα Ἐπισκόπων τῆς Ὑόρκης νὰ ἐπιβεβαιώσῃ πανηγυρικῶς τὴν ἀκλόνητον αὐτῆς πίστιν εἰς τὴν θεότητα τοῦ Ἰ. Χριστοῦ καὶ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ὑπερασπίσῃ οἰανδήποτε ἰδεαλιστικὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ μόνον τὴν φιλοσοφίαν ἐκείνην, ἣτις κέντρον αὐτῆς ἔχει τὸν Σταυρωθέντα ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

(Τέλος)

† Ο ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ

ΩΣ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΘΕΙΑΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ

Πλὴν τῆς προφητείας, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ὑπερφυσικά σημεῖα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν ἀκριβέστερον *θαύματα*, εἶνε δὲ ταῦτα *θαυμασιὰ γεγονότα εἰδικῶς τελούμενα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς σημεῖα ἐπιβεβαιωτικὰ μᾶς ἀποκαλύψεως*. Ὁ ὀρισμὸς οὗτος προετιμήθη βεβαίως πρὸς χαρακτηρισμὸν τῶν ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ ἀναφερομένων θαυμάτων, περιέχει δὲ τρία στοιχεῖα. Πρῶτον, ἐμφανίζει τὸ θαῦμα ὡς ἀπλοῦν γεγονός· εἶνε *θαυμαστὸν γεγονός*, ἤτοι ἐν παράδοξον καὶ ἀσύνηθες συμβεβηκός, ἀνεξήγητον δι' ἡμᾶς, διὸ καὶ προκαλοῦν τὴν προσοχὴν μας. Δεύτερον, περιγράφει αὐτὸ ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν του, διότι χαρακτηρίζεται ὡς εἰδικὸν τοῦ Θεοῦ ἔργον, ἤτοι τελεῖται ὑπ' Αὐτοῦ κατὰ τρόπον διάφορον τῆς συνήθους του ἐν τῇ φύσει ἐνεργείας. Καὶ τρίτον, δηλοῖ τὸν σκοπὸν του, διότι τελεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς σημεῖον πρὸς ἐπικύρωσιν μᾶς θείας ἀποκαλύψεως.

Τὸ πρῶτον γνώρισμα τοῦ θαύματος; δηλοῦται ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ διὰ τῆς λέξεως *τέρα*, τὸ δεύτερον διὰ φράσεων ὁποῖαι π.χ. *χείρ κραταιὰ ἢ βραχίον ἐψηλός*, καὶ τὸ τρίτον διὰ τῆς λέξεως *σημεῖον* πάντες οὗτοι οἱ ὅροι χρησιμοποιοῦνται συχνάς μαζύ. Ἡ δὲ Κ. Διαθήκῃ πρὸς δήλωσιν αὐτοῦ ἔχει τὰς λέξεις *τέρατα*, *δυνατὰ ἔργα* (*δυνατὸς ἐν ἔργῳ*) καὶ *σημεῖα*, ἅτινα ἀντιστοιχοῦν ἀκριβῶς πρὸς τὰ τρία χαρακτηριστικὰ τῶν θαυμάτων. Διὰ νὰ δειχθῆ δὲ ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίζωμεν τι μόνον ὡς γεγονός, ἀλλ' ὅτι λίαν σπουδαῖον εἶνε νὰ γνωρίζωμεν καὶ τὴν αἰτίαν καὶ τὸν σκοπὸν του, ἃς μεταχειρισθῶμεν ἐν παραδείγματι, ὁποῖον, φέρ' εἰπεῖν, μία ὑπόγειος σήραγγ.

Ἄς υποθέσωμεν, λοιπόν, ὅτι ἤκουσέ τις περὶ τῆς σήραγγος ὡς περὶ *θαυμασιῶν γεγονότος* μόνον, χωρὶς νὰ ἀναφέρεται ἢ αἰτία καὶ ὁ σκοπός του. Ἡ-

κουσε δὴλ. ὅτι ὑπὸ ἐν ὄρος ἐσχηματίσθη μία εὐθεῖα ἴσων διαστάσεων κοιλότης μήκους χιλιομέτρων τινῶν, καὶ ὅτι ἤρχισε πρῶτον ὡς δύο κοιλότητες, ἀνὰ μία ἐκατέρωθεν, αἰτίνες, ἀξήθηται μετὰ τινα ἔτη, συνητηθήσαν ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον. Ὁ ἀκούων ταύτην τὴν περιγραφὴν θὰ ἀποφανθῆ ὅτι τὸ γεγονός εἶνε ἀπίστευτον, διότι ἡ κοιλότης αὕτη τῷ παρουσιαίεται ὁλοῦ ἀνομοία πρὸς τὰς φυσικὰς κοιλότητας.

Ἄς υποθέσωμεν τώρα ὅτι προστίθεται καὶ ἡ αἰτία του. Λέγεται δὴλ. δὴ, ὅτι εἶνε καὶ τι περισσύτερον μᾶς φυσικῆς κοιλότητος, ὅτι εἶνε ἔργον ἀνθρώπινον. Τότε πᾶσαι αἱ προηγούμεναι δυσκολίαι θὰ ἀρθοῦν· θὰ ἐμφανισθοῦν ὅμως ἄλλαι. Αἰτίαι πολλοὶ ἄνθρωποι πρέπει νὰ συνεργάζονται ἐπὶ ἔτη πρὸς ὄρυξιν μᾶς τοιαύτης κοιλότητος, ἐξ ὧσων δὲ γνωρίζομεν περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὸ κάμνουν μόνον πρὸς ἐμπορικοὺς καὶ ὠφελίμους ἐν γένει σκοποὺς καὶ ὄχι διὰ νὰ ἀνοίξουν ἀπλῶς ἀχρήστους ὁπὰς εἰς τὰ ὄρη. Ἐπομένως τὸ γεγονός ἐξακολουθεῖ νὰ ἦνε πρακτικῶς ἀπίστευτον.

Ἐποθέσωμεν τώρα ὅτι προστίθεται καὶ τὸ τελευταῖον στοιχεῖον, ὁ σκοπός. Ἦτοι λέγεται, ὅτι τὸ ἔργον δὲν εἶνε μία ἀπλῆ ἀχρηστος ὀπή διὰ τοῦ ὄρους, ἀλλὰ ἠνοίχθη δι' ὀρισμένον σκοπὸν: εἶνε σιδηροδρομικὴ σήραγγ. Ὅποτε πᾶσαι αἱ δυσκολίαι θὰ ἐξαφανισθοῦν. Βεβαίως τὸ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ σήραγγε πρᾶγματι ἔγεινε, ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν τεκμηρίων πού ἔχομεν· ἀλλ' εἶνε φανερόν ὅτι, όταν μάρθωμεν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὕτη κατεσκευάσθη, ὡς καὶ τὸν σκοπὸν της, τίποτε πλέον τὸ ἀπίστευτον δὲν ἀπομένει περὶ αὐτῆς.

Ἡ αὕτη μέθοδος πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῆ καὶ ὡς πρὸς τὰ θαύματα. Ταῦτα δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶν ἀπλῶς ὡς *θαυμασιὰ γεγονότα*, ἀλλ' ὡς γεγονότα ἐκκλησιαστικὰ ἔχοντα μίαν πλήρως ἀντίστοιχον αἰτίαν καὶ τελεσθέντα πρὸς ἓνα ἀνάλογον σκοπὸν. Ἀκριβῶς δὲ τοῦτο τὸ ζήτημα, δὴλ. τὸ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ σκοποῦ των, εἶναι ὅτι δύναται νὰ τὰ καταστήσῃ πιστευτά.

Ἀπὸ τούτων λοιπὸν τῶν ἐπόψεων θὰ ἐξετάσωμεν τὰ θαύματα ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

1. Τὰ θαύματα ὡς θαυμασιὰ γεγονότα.

Ἐκ πρώτης ὕψεως τὰ θαύματα παρουσιάζονται ὡς θαυμασιὰ γεγονότα, ὡς τοιαῦτα δὲ φαίνονται ἀντίθετα πρὸς τὴν *πεῖρᾶν* μας, ἤτοι πρὸς ὅτι ἡ πεῖρά μας περὶ τῶν κατὰ τὸ φαινόμενον ὁμοίων γεγονότων θὰ ἀνέμενε. Ἄς υποθέσωμεν, π.χ.--διὰ νὰ ἐκλέξωμεν μίαν ἀπὸ τὰς δυσκολωτέρας περιπτώσεις--ὅτι διεπιστώθη ὅτι ἐρρίκθησαν εἰς τὴν πυρὰν τρεῖς ἄνθρωποι, καὶ ὅτι, ἀντὶ νὰ καοῦν μέχρι θανάτου, περιεπάτουν ἐντὸς τῆς πυρᾶς καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἐξῆλθον ἀπὸ αὐτὴν ζωντανοὶ καὶ ἀκαυστοί.

Τοιοῦτο ἐκκλησιαστικὸν γεγονός θὰ ἦτο βέβαια ἀντίθετον πρὸς τὴν *πεῖρᾶν* μας, καὶ εἶνε φανερόν ὅτι θὰ ἐκρίνετο ὡς *λίαν ἀπίθανον*. Ἄλλ' ἡ ἀπίθανότης αὕτη εἶνε ἄρα γε ἀρκετὴ δι' ὅλας τὰς περιπτώσεις νὰ κάμῃ τὸ γεγονός ἀπίστευτον, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐνδεχομένων ὑπὲρ αὐτοῦ μαρτυριῶν: Εἰς τὸ ἐρώ-

τημα τοῦτο ὁ φιλόσοφος Hume,—διάσημος σκεπτικὸς ἄγγλος φιλόσοφος καὶ ἱστορικός τοῦ 17 αἰῶνος, ἀρνούμενος τὴν πραγματικότητα τῶν θαυμάτων, περὶ ὧν διεξοδικῶς πραγματεύεται ἐν τῷ ἔργῳ του «An Enquiry concerning human understanding»—δίδει καταφατικὴν ἀπάντησιν. Λέγει, δηλαδὴ, ὅτι, περὶ τῆς πιθανότητος τοῦ ἂν συνέβη πράγματι ἐν γεγονόσι ἢ ἂν ἦνε ἀξιόπιστος μία μαρτυρία, εἰμποροῦμεν νὰ κρίνωμεν μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πείρας. Καὶ ἐπειδὴ ἀντιτίθεται μὲν πρὸς τὴν πείραν ἢ ἀλήθεια τῶν θαυμάτων, δὲν ἀντιτίθεται δὲ πρὸς αὐτὴν ἢ ἀναλήθεια τῆς μαρτυρίας, τὸ περισσότερον πιθανὸν εἶνε πάντοτε ὅτι θαύματα δὲν γίνονται.

Ὁ συλλογισμὸς ὅμως οὗτος, ἂν γείνη δεκτὸς ὡς ὀρθός, θὰ πρέπη νὰ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς ὅλα τὰ γεγονότα τὰ ὅποια εἶνε ἀντίθετα πρὸς τὴν πείραν τοιαῦτα ὅπως γεγονότα ἔχομεν πλεῖστα. Ἄς λάβωμεν ἐν μόνον παράδειγμα. Ὁ καθείς μας ἔχει πείραν τινα περὶ τοῦ πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἀκουσθῇ ἢ ἀνθρωπίνῃ φωνῇ καθαρὰ, μέχρι δὲ καὶ τῶν μέσων τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἦτο ὠρισμένη ἢ ἀπόστασις ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἦτο ἀκουσθῆ. Ὑποθέσωμεν τώρα ὅτι ἐλέγη διὰ πρώτην φοράν ὅτι κατέστη δυνατόν νὰ διμλήσῃ τις καὶ νὰ καταστῇ ἀκουστός ἀπὸ τοῦ ἐνός μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς Ἑλλάδος· τὸ πρᾶγμα βεβαίως θὰ ἐξελαμβάνετο ὡς ἄκρως ἀντίθετον πρὸς τὴν πείραν, ἐφ' ὅσον οὐδὲς δύναται νὰ ἀκουσθῇ πέραν εὐαρίθμων τινῶν μέτρων. Ἀλλὰ θὰ ἔπρεπεν ἀρά γε καὶ νὰ νομισθῇ ὅτι διὰ τοῦτο θὰ ἦτο καὶ ἀπίστευτον;

Ἐντεῦθεν ἀποβαίνει φανερόν ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κάποιον σφάλμα εἰς τὸν συλλογισμὸν τοῦ Hume, τὸ ὅποιον καὶ ἀνεκαλύφθη εὐκόλως, διότι ἐν τῷ συλλογισμῷ τὸ γεγονὸς θεωρεῖται μόνον ὡς ἐκκλητικὸν γεγονὸς, χωρὶς καμμίαν συσχέτισιν πρὸς τὴν αἰτίαν του. Οὐδὲν ὅμως δικαίωμα ἔχομεν νὰ παραθερήσωμεν τὴν αἰτίαν του, ὅπως, ἄλλως τε, δὲν τὸ κάμνομεν καὶ εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν μας. Ὁταν κανεὶς ἀκούῃ περὶ ἐνός θαυμαστοῦ γεγονότος, δὲν περιορίζεται εἰς τὸ νὰ τὸ συγκρίνῃ ἀπλῶς μὲ τὴν προηγουμένην του πείραν, καὶ ἀμέσως νὰ ἀποφασίσῃ, ὅποτε, ὡς τὸ θέλει ὁ Hume, ἢ ἀπόφασίς του θὰ ἦτο πάντοτε κατὰ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ. Ἀλλὰ πρῶτον ἐξετάζει πῶς τὸ παράδοξον τοῦτο γεγονὸς φέρεται ὅτι συνέβη. Διότι, ἐὰν ἀπεδεικνύετο ὅτι γενεσιουργὸς τοῦ γεγονότος ἦτο κάποια αἰτία, περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ὁποίας οὐδὲν γνωρίζει, καμμίαν δὲν ἔχει πείραν τοῦ πραγματικοῦ ποιοῦ της, εἰς τὸ ὅποιον νὰ τὸ ἀποδώσῃ.

Μία ἀναδρομὴ εἰς τὸ προηγουμένον παράδειγμα θὰ ἀποσαφήσῃ πλήρως τὸ πρᾶγμα. Ὅταν τις ἀκούσῃ πρώτην φοράν ὅτι ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ μᾶλλον ἀπομακρυσμένα ἄκρα τῆς Ἑλλάδος συνεννοοῦνται προφορικῶς, ἐὰν ἦνε λογικός, ἀντὶ νὰ ἀποφανθῇ ἀμέσως ὅτι τοῦτο εἶνε ἀπίστευτον, θὰ ἐξετάσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ πράγματος. Καὶ τότε θὰ πληροφορηθῇ ὅτι μεταλλινὸν σύρμα συνδέει τὰ δύο ἄκρα, εἰς τὰ ὅποια ὑπάρχοντες τηλεφῶνα. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ δυνατόν ἢ τὴν ἐπιάρ-

κειαν τῆς τοιαύτης ἐφευρέσεως εἰμπορεῖ νὰ ἀμφιβάλλῃ σπουδαίως· ἐν τῷ ἄγῳ ὅμως θὰ ἦτο δι' αὐτὸν σαφές, ὅτι πρόκειται περὶ περιπτώσεως εἰς τὴν ὁποίαν εἶνε ξένη ἢ πειρὰ του, ὅσονδήποτε καὶ ἦτο πλουσία. Τοιαῦτα δὲ παραδείγματα, ὅποια τὰ ἀεροπλάνα, αἱ ἀκτῖνες Ραϊντγεν, ὁ ἀσύρματος κ. τ. ὅ. εἶνε πάμπολλα, τὸ καθ' ἓν δ' ἀπὸ αὐτὰ εἶνε ἀντίθετον πρὸς τὴν καθημερινὴν πείραν.

Εἰς τοῦτο δ' ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ ἐξήγησις τοῦ συλλογισμοῦ τοῦ Hume. Ἐφ' ὅσον ἐν θαυμαστοῦ γεγονότος ἀντίθετον πρὸς τὴν πείραν θεωρεῖται μόνον ὡς τοιοῦτο, ἢ πιθανότης του πάντοτε θὰ ἦνε ἐναντίον τῆς ἀληθείας του. Ἐν περιπτώσει ὅμως ἐρεῦνης περὶ τοῦ πῶς ἔγινε καὶ ἐὰν εὐρεθῇ ὅτι συνετέλεσεν εἰς τὴν γένεσιν του κάποιον αἴτιον, τοῦ ὁποίου ὅμως ἀγνωεῖται ἢ ἐπίδρασις, τότε ὁ συλλογισμὸς οὗτος εἶνε ἀνεφάρμοστος, διότι, ἀπλούστατα, οὐδεμίαν ἔχομεν πείραν τοῦ εἶδους τοῦ γεγονότος, τὴν ὁποίαν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν.

Τοιαύτη ἀκριβῶς εἶνε καὶ ἡ περίπτωσις τῶν θαυμάτων. Ταῦτα, ὡς ἐκκλητικὰ γεγονότα, φαίνονται ἐναντία πρὸς τὴν πείραν ἔχον ὅμως μίαν εἰδικὴν αἰτίαν· ὅτι εἶνε ἔργα εἰδικὰ τοῦ Θεοῦ, ἢτοι ὀφείλονται εἰς πρᾶξιν τινα Αὐτοῦ διάφορον ἀπὸ τὴν συνήθη Του ἐν τῇ φύσει ἐνεργεῖαν, τῆς ἐπιδράσεως δὲ τῆς αἰτίας ταύτης οὐδεμίαν ἡμεῖς ἔχομεν πείραν. Δυνάμεθα, φυσικὰ, νὰ ἀρνούμεθα τὴν ὑπαρξίν της, ἢ νὰ ἀμφιβάλλωμεν ἐν ἐπέδρασε· δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἴπωμεν ὅτι, ἐὰν ὑπῆρχε καὶ ἐνήργει, θὰ ἦτο ἀντίθετον πρὸς τὴν πείραν τὸ νὰ παραγάγῃ τὸ ἐν λόγῳ γεγονός. Πρέπει λοιπὸν νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸ δεύτερον στοιχεῖον τῶν θαυμάτων καὶ νὰ ἐξετάσωμεν ὁποία φέρεται ὡς αἰτία των· ὅποτε θὰ συμπερανώμεν ὅτι εἶνε τελείως πιστευτὰ ὡς θαυμαστά γεγονότα, ἐν ἣ περιπτώσει ἐποιήθησαν εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. (W. T.)

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ 1935

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΗΡΥΓΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

Ἰαν. 6, Θεοφάνεια.

Ἡ κοινωνικὴ σημασία τοῦ χριστιανικοῦ Βαπτίσματος.

Ἰαν. 13, Κυρ. μετὰ Φῶτα.

Τὸ Εὐαγγέλιον τῆς μετατροπῆς τῶν διαθέσεων.

Ἰαν. 20, Δέκα λεπτῶν.

Ἡ περὶ τῶν πασχόντων μέριμνα παρὰ τοῖς χριστιανοῖς.

Ἰαν. 27, Κυρ. 1᾽ Δουκᾶ.

Οἱ παρεμποδίζοντες τὸ ἀγαθόν.

Φεβρ. 3, Ζακχαῖον.

Οἱ καπηλεύόμενοι τὰ κοινωνικὰ ὑπουργήματα.

- Φεβρ. 10, Κυρ. ΙΖ'. Ματθ.
Ἡ ἀξία τῆς ἐπιμόνου προσπάθειας.
- Φεβρ. 17, Τελώνου καὶ Φαρισαίου.
Ἡ πρὸς τοὺς πίπτοντας συμπεριφορὰ τοῦ δικαίου.
- Φεβρ. 24, Ἀσώτου.
Οἱ ἐκμεταλλευταὶ τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας.
- Μαρτ. 3, Ἀπόκρυσ.
Ὁ Χριστὸς προστάτης τῶν δυστυχῶν.
- Μαρτ. 10, Τυροφάγου.
Ἡ ματαιότης τῶν ἐπιγείων θησαυρῶν.
- Μαρτ. 17, Κυρ. Α'. Νηστ.
Ὁ χριστιανὸς καὶ οἱ ἀντιπρονοῦντες—ἡ πρὸς αὐτοὺς συμπεριφορὰ.
- Μαρτ. 24, Κυρ. Β'. Νηστ.
Ὁ χριστιανὸς καὶ οἱ κατηλεuόμενοι τὰς ἀρχάς τῶν.
- Μαρτ. 31, Κυρ. Γ'. Νηστ.
Ἡ πρὸς τοὺς κινδύνους τοῦ χριστιαν. ἀγῶνος περιφρόνησις.
- Ἀπριλ. 7, Κυρ. Α'. Νηστ.
Ἡ ἀπέναντι τῶν συνεργατῶν ἐπιβαλλομένη εὐλικρίνεια.
- Ἀπριλ. 14, Κυρ. Ε'. Νηστ.
Αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ἀρχόντων κατὰ τὸν Χριστόν.
- Ἀπριλ. 21, Βαῖων.
Οἱ προδότες τοῦ χριστιανικοῦ ἀγῶνος.
- Ἀπριλ. 28, Ἀγ. Πάσχα.
Οἱ τυφλώττοντες πρὸς τὸ φῶς τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ.
- Μαῖου 5, Θωμᾶ.
Ἡ πρὸς τοὺς ἀμφιβάλλοντας συμπεριφορὰ τοῦ πιστοῦ.
- Μαῖου 12, Μυροφάγου.
Τὰ ἐμπόδια τοῦ χριστιανικοῦ ἔργου.
- Μαῖου 19, Παραλίτου.
Ἡ παρρησία τοῦ γνωρίσαντος τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ.
- Μαῖου 26, Σαμορεΐτιδος.
Αἱ ἀγοραὶ συζητήσεις καὶ ὁ Χριστὸς.
- Ἰουνίου 2, Τυφλοῦ.
Ἡ ἐργατικότητα τοῦ χριστιανοῦ ἀγωνιστοῦ.
- Ἰουνίου 9, Ἀγ. Πατέρων.
Τὸ ἰδεῶδες τῆς ἠνωμένης ἀνθρωπότητος ἐν Χριστῷ.
- Ἰουνίου 16, Πεντηκοστή.
Αἱ κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν χριστιανῶν προκαταλήψεις.
- Ἰουνίου 23, Ἀγ. Πάντων.
Ὁ χριστιανὸς ἐν τῇ οἰκογενεῖα του.
- Ἰουνίου 30, Τῶν 12 Ἀποστόλων.
Ἀνάγκη ἐργατῶν.
- Ἰουλίου 7, Κυρ. Γ'. Ματθ.
Ὁ χριστιανὸς καὶ αἱ βιωτικαὶ φροντίδες.
- Ἰουλίου 14, Πατέρων.
Ὁ χριστιανὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ.
- Ἰουλίου 21, Κυρ. Ε'. Ματθ.
Τὰ ἁμαρτωλὰ συμφέροντα καὶ ὁ Χριστὸς.
- Ἰουλίου 28, Κυρ. Ϛ'. Ματθ.
Οἱ συκοφαντοῦντες τὸ ἀγαθὸν διὰ σκοποὺς ἰδιοτελεῖς
- Αὐγ. 4, Κυρ. Ζ' Ματθ.
Ἡ πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ἱ. Χριστοῦ.
- Αὐγ. 11, Κυρ. Η'. Ματθ.
Ἡ μέριμνα περὶ τῶν ὀλικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀδελφῶν μας.
- Αὐγ. 18, Κυρ. Θ'. Ματθ.
Ἡ ὀλιγοπιστία αἰτία τῶν ἀποτυχῶν πολλῶν χριστιανῶν.
- Αὐγ. 25, Κυρ. Ι'. Ματθ.
Ἡ πνευματικὴ συντήρησις τῆς δυνάμεως τῶν πιστῶν.
- Σηβρίου 1, Ἰνδίκτου.
Ἡ Κοινωνία καὶ ὁ Χριστὸς.
- Σηβρίου 8, Κυρ. πρὸ Ὑψώσεως.
Αἱ κοινωνικαὶ συνέπειαι τῆς καθολικότητος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.
- Σηβρίου 15, Κυρ. μετὰ τὴν Ὑψώσιν.
Ἡ ἀνεκτίμητος ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.
- Σηβρίου 22, Κυρ. Α'. Λουκ.
Ἡ ἀποτελεσματικὴ ἐργασία μετὰ τοῦ Χριστοῦ.
- Σηβρίου 29, Κυρ. Β'. Λουκᾶ.
Ἡ μεταξὺ τῶν κακῶν ἀλληλεγγύη καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ πιστοῦ.
- Ὀκτωβρίου 6, Κυρ. Γ'. Λουκᾶ.
Ἡ αὐθόρμητος ἀγαθοεργία καθήκον τοῦ χριστιανοῦ.
- Ὀκτωβρίου 13, Πατέρων.
Ἡ εὐθόνη τῶν ἀθετούντων τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.
- Ὀκτωβρίου 20, Κυρ. Ϛ'. Λουκᾶ.
Ἡ περὶ τῆς τοῦ ἰδίου οἴκου σωτηρίας μέριμνα τοῦ χριστιανοῦ.
- Ὀκτωβρίου 27, Κυρ. Ζ'. Λουκᾶ.
Ἡ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐνθάρρυνσις τῶν ἐν περιστάσει τοῦ βίου.
- Νοβρίου 3, Κυρ. Ε'. Λουκᾶ.
Ὁ Κύριος ἐκδικητὴς τῶν ἀδικουμένων.

Ν)βρίον 10, Κυρ. Η'. Λουκᾶ.

Οἱ ἀντιπαρερχόμενοι τὴν δυστυχίαν τῶν ἀδελφῶν.

Ν)βρίον 17, Κυρ. Θ'. Λουκᾶ.

Ἡ ἀφροσύνη τῶν ὑλιστικῶς ἀντιμετωπιζόντων τὴν ζωὴν.

Ν)βρίον 24, Κυρ. ΙΙ'. Λουκᾶ.

Ἡ φθοροποιὸς ἐπίδρασις τῶν ἐπιγείων θησαυρῶν καὶ ἡ κατ' ἀνάγκην ἀνγκραία ἄμυνα.

▲)βρίον 1, Κυρ. ΙΖ'. Ματθαίου.

Οἱ ἀρνούμενοι κοινωνικὴν ὑπηρεσίαν.

Δ)βρίον 8, Κυρ. Ι'. Λουκᾶ.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ Χριστοῦ.

Δ)βρίον 15, Κυρ. ΙΑ'. Λουκᾶ.

Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι ἡ θρησκεία τῶν ἐκλεκτῶν.

Δ)βρίον 22, Κυρ. πρὸ Χριστοῦ γ.

Ἐν τῷ Χριστῷ ἐξεπληρώθη ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν.

Α)βρίον 29, Κυρ. μετὰ Χριστοῦ γ.

Ἡ θαυμαστὴ ἀνά τούς αἰῶνας νίκη τοῦ Χριστοῦ.

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ
Ἐφημέριος τοῦ Πανεπιστημ. Ναυῶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Εἰρήνη.

Ὁλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἐορτάζει κατ' αὐτὰς τὴν κατὰ σάρκα γενήσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐνανθρωπήσαντος ἵνα κομίση εἰς τὴν γῆν τὴν εἰρήνην, «ἧς οὐκ ἔστιν ὄριον», κατὰ τὸν προφήτην. Ὁ ἐν Βηθλεεμ γεννηθεὶς εἶνε ἡ Ἀγάπη, ἡ δὲ «τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον», ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει φόβος πρῆτανεῦει ἡ ἄνευ ὁρίου εἰρήνη. Οὕτω διὰ τοῦ εὐαγγελισθέντος τοῖς πᾶσι εἰρήνην οἱ ἄνθρωποι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπέκτησαν «τὴν προσαγωγὴν πρὸς τὸν Πατέρα», ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους εἰρήνευσαν, διότι, παύσαντες πλέον «ἡ ἦγε ὑπὸ νόμον», «ἄγονται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος», ὑπὸ τὴν προῆν τοῦ ὁποίου «διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύουσιν ἀλλήλοις», διότι, ἄνευ αὐτοῦ, οἱ ἄνθρωποι «ἀλλήλους δάκνουσι καὶ κατεσθίουσι καὶ ἀναλίσκονται ὑπ' ἀλλήλων». Ἡ εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις ἀποτελεῖ κεφαλαιῶδες αἶτημα τῆς ζωῆς πειραζομένης ὑπὸ τοῦ πολυμόρφου κακοῦ, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῷ στόματι τοῦ Κυρίου καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἡ σπουδαιότερα εὐχή καὶ προτροπὴ καὶ ἡ κυριώτερο προσαγόρευσις ἦτο ἡ εὐχή, ὁ χαριτισμὸς καὶ ἡ εὐλογία τῆς εἰρήνης: «ὑπάγε εἰς εἰρήνην», «πορεύου εἰς εἰρήνην», «εἰς ὁδὸν εἰρήνης», «εἰρήνη τῷ οἴκῳ σου», «εἰρήνη ὑμῖν», «εἰρήνη ὑμῖν», «εἰρήνη τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν», «χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη». Τόσον κεντρικὴν θέσιν ἔχει ἡ εἰρήνη ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ,

ὥστε τοῦτο ἐξακριβώσθη ὡς «εὐαγγέλιον εἰρήνης», ὁ δὲ Θεὸς ἐξακριβώσθη ὡς «Θεὸς τῆς εἰρήνης» καὶ ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὡς «Κύριος τῆς εἰρήνης». Ταῦτα σημαίνουν ὅτι μία τῶν οὐσιωδαιτέρων ἀναγκῶν καὶ τῶν σφοδρότερων ἐπιθυμιῶν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἶνε τῆς εἰρήνης ὁ πόθος, σήμερον δὲ, εἴ περ ποτ' ἄλλοτε, ὁ πόθος οὗτος τῆς ἀνθρωπότητος διαδηλοῦται ἰσχυρότερος καὶ ἐπιμονώτερος μετὰ τὸ τρομερὸν κακὸν τοῦ τελευταίου πολέμου, ὅστις ἐφηνάδενε τὴν εἰρήνην ἐκ τοῦ κόσμου, τὴν ὁποίαν τεράστια προσπάθεια ἀγωνίζονται νὰ ἐπαναφέρουν μεταξὺ τῶν λαῶν. Ἀλλ' ἡ πραγματικὴ εἰρήνη ἐγκαθιδρύεται μόνον ὅπου ἐπάρχει πραγματικὴ πίστις. Ἔθε καὶ ὁ ἐγεινὸς τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐορτασμὸς νὰ ἐνισχύσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τὴν πίστιν εἰς «τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν» ἐνανθρωπήσαντα Κύριον, διὰ νὰ πρῆτανεῦσῃ ἐν αὐταῖς μονίμως τῆς εἰρήνης τὸ πνεῦμα, ἵνα «τὸ αὐτὸ φρονῶμεν καὶ εἰρηνεύωμεν», καὶ ἵνα οὕτω ἦνε μεθ' ἡμῶν «ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης»

Ἡ σημασία τῆς ἐορτῆς.

Ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων κατέχει ἐν τῇ ζωῇ τῶν χριστιανῶν ἐξόχως ἐξαιρετικὴν θέσιν, ἀλλὰ ὁ ἐορτασμὸς τῆς φαίνεται ἔχων μᾶλλον συναισθηματικὴν χαρακτῆρα ἐπὶ ζημίᾳ τῆς δογματικῆς τῆς ἐννοίας καὶ σημασίας. Πίνιστε ὅμως ὑπάρχει κίνδυνος ὅταν ὑπερτερῇ τοῦ δόγματος τὸ συναίσθημα, καὶ ἀπόδειξις εἶνε ὁ κοσμικὸς χαρακτῆρ τῆς ἐορτῆς φαιδρύνσεως, ἐκφραζομένης εἰς τὴν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας σφόδρον τὸ ἐμπορικὸν παλμὸν μᾶλλον, ἢ εἰς τὴν βαθεῖαν συναισθησίν τοῦ ὑπερφνοῦς γεγονότος καὶ τῶν σπουδαιωτάτων διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἐπακολουθημάτων του. Ὁ ἐορτισμὸς οὗτος τῶν ἡμερῶν τούτων ρωμαντισμὸς, περικαλύπτων οἶονεὶ ὡς ἐν οὐμίχλῃ τὸ κύριον γεγονός, τείνει νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸν πραγματικὸν χαρακτῆρα του, ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ ἦνε κατ' ἐξοχὴν τυνηδητὸς κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ παγχριστιανικοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Ταύτης ἡ σημασία ἐγκτεται ἐν τούτῳ, ὅτι ἐν τῇ ὑπερφυσικότητι τῆς ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ ἱστορικὸν ἄμα καὶ φυσικὸν γεγονός, ἐφ' ὅσον δ' ἡ φύσις τῶν γεγονότων εἶνε νὰ παράγουν ἀποτελέσματα, τὸ γεγονός τοῦτο, μοναδικὸν ὡς ἐκ τοῦ ἰδιογενοῦς χαρακτῆρος του, συνεπάγεται ἀνάλογα ἐπακόλουθα εἰς τὸν ἱστορικὸν καὶ φυσικὸν κόσμον. Τὰ ἐπακόλουθα δὲ ταῦτα εἶνε συλλήβδην ὅτι καλεῖται Χριστιανισμὸς, ἢτοι σύστημα ὑπερφνοῦς διδασκαλίας καὶ σκέψεως καὶ καινῆς ζωῆς ὁδός, ἀποτελοῦντα οὐχὶ ἀπλήν ἰδεολογικὴν θεωρίαν, ἀλλὰ εἰς ζωτανὰς συνεπειὰς ἐκφρασιν τοῦ ἱστορικοῦ ὑπερφυσικοῦ γεγονότος τῆς Ἐνσαρκώσεως. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε μία πίστις ἐνθουσιώδης καὶ ἔμμονος πεποίθησις εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη πραγματικῶς ἐκ τῆς Παρθένου ἐν Βηθλεεμ εἰς ὠρισμένον χρόνον σημεῖον, ἢτοι, ὅτι, καίτοι ὁ γήττος ἀνθρώπος ἐπλάσθη ὑποκείμενος εἰς τὰ ὄρια τοῦ περατοῦ, εἰς ἃ δὲν ὑπόκειται οὐδὲ περιλαμβάνεται ὁ Ἄπει-

ρος Θεός, ἐν τούτοις Αὐτός ὁ Θεός εἰσῆλθε πραγματικῶς εἰς αὐτά, ὑπαχθεὶς κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, εἰς τοὺς ὄρους τῆς πεπερασμένης ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Τοῦτο εἶνε γεγονός ἱστορικὸν ἅμα καὶ ὑπερφυσικόν, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐπερρασιζαὶ ἐπ' ἴσης συνέπειαι ἐκπορεύονται, διότι ὄντως ἐπερρασιζαὶ εἶνε αἱ ριζικαὶ μεταβολαί, τὰς ὁποίας ἐπῆνεγκεν ἡ ἐνοσχώσις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τῆς καθ' ὄλον ἱστορίας τὸν ροῦν. Αὐτὴ ἡ μεγάλη δογματικὴ τῆς εὐρητῆς σημασία θὰ ἔπρεπε νὰ καθίσταται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτης ἐξόχως συνειδητὴ ὑπὸ τῶν ἐορτασιῶν, διὰ νὰ τρέφεται ὁ χριστιανικὸς τῶν ἐθνουσιασμοῦ καὶ νὰ ἐνισχύεται ἐν αὐτοῖς ἡ πεποίθησις ὅτι διὰ τοῦ ἐθνουσιασμοῦ τῶν τούτων δύνανται νὰ συνεχιζοῦν τὸν τελειότερον ἐκάστοτε ἐκχριστιανισμόν τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ, βαθμιαίως ἀλλὰ ἀσφαλῶς μεταβάλλοντες τὴν βασιλείαν τοῦ κόσμου τούτου εἰς βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ προσφυλὴς «ἐκλείψις».

Ὁ γνωστὸς σοσιαλιστὴς κ. Ν. Γιαννιός, εὐδὸν ἀφορμὴν νὰ ἐπιζήνη ἐν τῇ «Σοσιαλιστικῇ Ζωῇ» τὸν τὸν κλήρον, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, κατέληξε δογματίζων ὅτι ἡ Ἐκκλησία, εἴτε μεταρρυθμιζομένη, εἴτε ἐμμένονσα εἰς τὰς παραδόσεις, εἶνε καταδικασμένη νὰ ἐκλείψῃ. Μετὰ τὸ πάθημα ἄλλον τινὸς παλαιότερον καὶ ἀπείρως σοφότερον καὶ εὐφρεσιέρον, προφητεύσαντος τὴν μετὰ μίαν ἑκατονταετίαν ἀσφαλῆ «ἐκλείψιν» τοῦ Χριστιανισμοῦ, θὰ ἀνέμενέ τις παρὰ τῶν μεταγενεστέρων ἐκείνου περισσοτέραν προφητικὴν ἐφεκτικότητα ὅτι μέχρι τοῦ νῦν παρελθόντες μετὰ τὴν προρρηθεῖσαν ἑκατονταετίαν δύο πον αἰῶνες διέφρασαν τὴν βολευρίαν προφητείας. Ἀλλ' οἱ σοσιαλισταὶ δὲν παραδειγματίζονται δογματίζων καὶ ἀποφαίνονται. Ἀν τοὺς διδάσκει τοῖς ἀλάστον τὸ χθεσινὸν ἀκόμη γεγονός τῆς, παρὰ τὸν τρομερὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ διωγμὸν ἐν Ρωσίᾳ, ἀνακαλύπτως, ὅτι πολλὰ τῶν ἐνεργῶν μελῶν τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ἐφωράθησαν θρησκείοντα μυστικῶς, ψάλλοντα βίβλους θρησκευτικὰ καὶ διατηροῦντα φιλίας σχέσεις πρὸς ἱερεῖς. Οὔτε ὁ Χριστιανισμὸς, οὔτε ἡ Ἐκκλησία τὸν καταλείπει. Ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἐν Ρωσίᾳ καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ, εἶνε ἐπόστιασις θρησκευτικῆς ποθεῖ νὰ τελῇ ἐν ζωτικῇ σχέσει πρὸς τὸν Αἰῶνον, ὅπως ἀπεκάλυψε Αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, ἅπαξ εὐφρούσα ἀνάπαντον εἰς τὴν πίστιν αὐτῆν, δὲν ἀποσπᾶται οὐδὲ διὰ τῶν πρωτοφανῶν μέσων βίαις καὶ δυναστείας τῆς μπολσεβικῆς ἐπινοίας.

† Ὁ Λαρίσης Ἀρσένιος.

Ὁ ἀειμνήστου Μητροπολίτης Ἀρσένιος Ἀφεντουλῆς, οὗτος ἠγγέλθη ὁ ἀπροόπιος θάνατος, ὡς ἀλλαχοῦ σημειοῦμεν, ἐγεννήθη τῷ 1871 ἐν Πλατάνῳ τῆς ἐπαρχίας Μυριοφύτων ὅπου καὶ ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα γράμματα. Εἰσαχθεὶς εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Θεολογικὴν Σχολὴν ἀπεφοίτησεν ἐξ αὐτῆς ἀριστοῦχος τῷ 1894, ὁπότε καὶ προσελήφθη εἰς τὴν ἐπιθεσίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου Ἰωακείμ ὡς

ἀρχιδιάκονος καὶ εἶτα ὡς πρωτοσύγκελλος. Μετὰ ζήλον καὶ λίαν εὐδοκίμως ἐργασθεὶς ἐχειροτονήθη βοηθὸς Ἐπίσκοπος ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐιρηνοπόλεως τῷ 1904. Μετὰ ἐξαετίαν δέ, ἦτοι τῷ 1910, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας προήγαγεν αὐτὸν εἰς Μητροπολίτην Τιβεριοπόλεως καὶ Σιμωνίτιος. Ἐπὶ μικρὸν ὄμως εἰργάσθη ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ θέσει, διότι κατὰ τὸν ἐλληνοβουλγαρικὸν πόλεμον κατεδιώχθη ὑπὸ τῶν καταλαβόντων τὴν Σιμωνίτισαν Βουλγάρων, μετὰ πολλὰς δὲ δοκιμασίας κατόρθωσε νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας, μετ' ἄλλων Ἀρχιερέων τῆς Μακεδονίας, καταδιωχθέντων ὡσαύτως. Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1914, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπολυθεὶς τῶν τάξεων τοῦ Κλήρου τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ὁ Ἀρσένιος ἐξελέγη Μητροπολίτης Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος, ἀνέπτυξε δὲ πολλὰς ποιμαντορικὰς ἀρετὰς καὶ ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ θέσει. Ἀλλὰ τῷ 1917, ἕνεκα τῶν γνωστῶν γεγονότων τοῦ «ἀναθέματος», κατὰ τὰ ὁποῖα ἐφάνη πρωτοστατῶν, ὑπὸ τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου καταδικασθεὶς εἰς καθάρευσιν, ἀπεμακρύνθη τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ ἐπὶ τριετίαν σχεδὸν ὅλην. Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1920 ἐπανήλθεν εἰς αὐτὴν, ἡ δὲ Μεῖζων Σύνοδος τῆ 30 Δεκεμβρίου 1922 ἀποκατέστησεν αὐτὸν εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης καὶ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον Λαρίσης. Ἐκτοτε ἐξηκολούθησεν ἀπερισπάτως τὸ ἔργον του. Μετέσχε πολλάκις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς τακτικὸν μέλος αὐτῆς. Ὡσαύτως δὲ μετέσχε καὶ τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον παρηκολούθησε τὰς ἐργασίας τῆς τελευταίας αὐτῆς τακτικῆς συνελεύσεως. Ἀπερχόμενος δὲ εἰς Λάριαν ἔλεγε εἰς τινα Ἱεράρχην τίς οἶδεν ἂν δὲν θὰ εἶναι ἡ τελευταία συμμετοχὴ του εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Ἱεραρχίας! Ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐπῆλθεν ὄλως ἀπροόπιως πρὸς τὴν 1 μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὄραν τῆς νυκτὸς τῆς 24 πρὸς τὴν 25ην λήγοντος μηνός, ἐκ κεραυνορόλου ἐγκεφαλικῆς αἰμορραγίας. Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐτετέσθη τὴν 10ην ὄραν τῆς σήμερον Πέμπτης, παρεκλήθησαν δὲ ἐπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀμνηστίας, Τρίκκης καὶ Σταγῶν καὶ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ὅπως παραστώσι καὶ αὐτῆν.

Κύριος ἀναπαύσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν οὐρανῶσι δικαίων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τηλεγραφικῶς ἀνηγγέλθη πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ὁ θάνατος τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης Ἀρσενίου ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγγέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης Ἀρσενίου. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τηλεφωνικῶς ἐπικαινονήσας καὶ μετὰ τοῦ Δημάρχου Λαρίσης ἐκάνονσε τὰ τῆς κηδείας τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου. Παρακάλεσε δὲ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Θεσσαλίας ὅπως παραστώσιν εἰς αὐτὴν. Τοποτηρητῆς τῆς χηρευσάσης Μητροπόλεως διορίσθη ὁ καὶ Πρωτοσύγκελλος αὐτῆς Ἀρσένιος Μαυροπούλος. Σήμερον περὶ ὄραν 11ην π. μ. ἐτετέσθη τριτάγιον ἐπὶ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἐν Ἀθήναις Ἀρχιερέων ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου

ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐκλιπόντος Ἱεράρχου.

—Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν καὶ τοῦ νέου ἔτους ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀντήλλαξε χαιρετιστήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα πρὸς τοὺς Προέδρους τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ τοὺς Ἱεράρχας.

—Τὸ παρελθὸν Σάββατον οἱ σεβ. Μητροπολίται Σερβῶν καὶ Κοζάνης, ὄρισμένοι ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπεσκέφθησαν τὸν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐθνησκευμάτων καὶ Παιδείας ὡς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ συνωμίλησαν ἐπὶ τινῶν ζητημάτων, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς προσωπικῆς διατάξεως περὶ πληρώσεως τῶν χηρυσουσῶν ἱερῶν μητροπόλεων Προβέξης καὶ Καστορίας. Ὁσαύτως τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἐπεσκέφθησαν τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως λυθῇ τὸ ζήτημα τῶν Μοναστηριακῶν ἀποπέδων τῶν ἐν Ἀθήναις στρατιωτικῶν παραπημάτων διὰ τῆς ἀποδόσεως αὐτῶν ἢ διὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς Ἐκκλησίας.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος εἰσηγομένου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάμου ἐμελέτησε τὸ ζήτημα τῆς ἰδρύσεως Σχολῆς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἐν τῷ Ὁδίῳ Ἀθηνῶν κατ' ἀρχὴν δ' ἐνέκρινε τὴν ἰδρύσιν αὐτῆς καὶ κατήρτισεν εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ὀργάνωσιν αὐτῆς.

—Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατόπιν ἐγγράφου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θήρας ἐπέτρεψε τὴν μετάβασιν τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Παροναξίας ἱεροκήρυκος Ἀρχιμ. Κυπριανοῦ Πουλάκου καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητροπὸλιν Θήρας διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι διώρισε προσωρινὸν σύμβουλον τῆς Ἱερᾶς μονῆς Παλαιοπαναγίας τὸν μοναχὸν Ἀνθιμὸν Εὐίδην ἀντὶ τοῦ ἀποβιάσαντος ἱερομονάχου Ναθαναὴλ Πατζάρου.

—Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν καὶ κυκλοφορίαν τοῦ διὰ τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὑποβληθέντος αὐτῇ καὶ παρὰ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πρωτονοταρίου Ἐμμ. Φαρόλεκα καταρτισθέντος Κυριακοδρομίου τοῦ ἔτους 1935.

—Πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν καὶ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐθνησκευμάτων Ὑπουργὸν διεβιάσθησαν ὑπὸ ἱεραρχῶν τὰ παρατιθέμενα τηλεγραφήματα :

Χορῖα Ἐπισκοπῆς μου: Κερασιᾶ, Δράκεια, Πινακάτες, Τσαγκαράδα, Ἄφρισος, Μπιστινίκα, Μπίο, Νουσαφακλή, Περσουφλή, Οὐζλά, Ταχταλασάν, Νταμπεγλή, Σαρμαργιάνη, Λεσαίνη, Κάπιστα, Γερακαρίου, Καστρίου, Σεροῦνται ἱερέως. Ὑπεράριθμοι καὶ ἱερομόναχοι δὲν ὑπάρχουσιν. Ἐπιτροπαὶ καταφθάνουσαι θρηνοῦσιν ἔλλειψιν. Ἀπέρχονται πλήρεις ἀγανακτήσεως κατὰ Πολιτείας, μὴ λαμβανούσης πρόνοιαν μισθοδοσίας ἱερέων, ἰδρύσεως σχολῶν, ἀντὶ τούτου ψηφίζουσιν νόμους περὶ Δήμων, Κοινοτήτων δημοτικῶς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ ἐγκαταλιπούσης λαὸν ἀνευ θρησκευτικῆς διδασκαλίας, παραμυθίας Ἐκκλησίας. Διαμαρτύρομαι διὰ τοιαύτην κατάστασιν.

† ὁ Δημητριάδος Γερμανός.

Συμμεριζόμενοι ἀπολύτως δικαίαν διαμαρτυρίαν Ἱερᾶς Συνόδου, παρακαλοῦμεν θερμῶς καταπαύσῃ πλέον διαρπαγῇ ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἀρχεὶ ἢ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν γνομμένη ἀπογύμνωσις Ἐκκλησίας. Βαθυτέρα μελέτη ἀποστολῆς Ἐκκλησίας πάντας θὰ ὀδήγει ἐκάστοτε κυβερνῶντας εἰς διάφορον πολιτικὴν ἔναντι αὐτῆς.

† Μυτιλήνης Ἰάκωβος.

Διαμαρτύρομεθα ἐντόνως κατὰ ψηφισθέντος νομοσχεδίου Δήμων καὶ Κοινοτήτων, εἰδικῶς ἄρθρου 76, ἐπιτρέποντος ἀχαλινώτως νέαν διαρπαγὴν ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἐπιστῶμεν προσοχὴν Κυβερνήσεως δι' ἀναλαμβάνομένην ἱστορικὴν εὐθύνην. Ἐξορκίζομεν Κυβέρνησιν καταρρογῆσθαι ὀλέθριον σχετικῶν ἄρθρων, ἐπιφέρον καίριον πλήγμα κατὰ Ἐκκλησίας ἐπὶ ἀνυπολόγιστον ἔθνηκὴ ζημίαν.

† ὁ Σιδιροκάστρου Βασίλειος.

Διαμαρτύρομενοι κατὰ ψηφισθέντων ἐκάστοτε νόμων, ὡς γεωστὶ «Περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων», ἀπειλούντων ἀπογύμνωσιν Ἐκκλησίας περιουσίας τῆς καὶ κωλύοντων οὕτω ἐπιθυμητὴν παρὰ πάντων ἐθνοφελῆ δράσιν Ἐκκλησίας, παρακαλοῦμεν καταργηθῆναι διὰ τῆς ἄρθρου 76

τελευταίου ὡς ἄνω νόμου, † ὁ Πολυανῆς Κύριλλος.

Διαμαρτύρομενοι 76 ἄρθρον ψηφισθέντος νομοσχεδίου «Δήμων καὶ Κοινοτήτων» ὑπολειπομένης μοναστηριακῆς γῆς, παρακαλοῦμεν θερμότητα καταργηθῆναι παρὰ Κυβερνήσεως διαληφθεῖσα διάταξις, ἀπογυμνοῦσα ἐντελῶς Ἐκκλησίαν περιουσίας. † Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Δημήτριος.

Ἐκκλησία Κορινθίας, τόσας στηριξάσα ἀγαθὰς ἐλπίδας ἐπὶ σημερινῆς Κυβερνήσεως προδρευομένης ὑπὸ πνευματικῶν τέκνων αὐτῆς, θλίβεται βαθύτατα ἐπὶ ψηφισθείσῃ ἐν νόμῳ Δήμων καὶ Κοινοτήτων διατάξει 76 ἄρθρου, πληττούσῃ καιρίως Ἐκκλησίαν. Συμμεριζόμενοι σχετικῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ διαμαρτυρίαν ἐπὶ συνεχισθῆσῃ ἀπροκαλύπτῳ διαρπαγῇ ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας διὰ μέτρων νομιμοφανῶν αἰτούμεθα κατάργησιν παρεμβληθείσης διατάξεως 76 ἄρθρου εἰρημένον νόμου. Ἐκκλησία Κορινθίας δὲν παρασιωπᾷ βαθὺν παράπονον καὶ δεικαιολογημένην δυσφορίαν, ὅτι, ἐνῶ ἐπὶ διατίαν ἤδη ἄρθροι ἐψηφίσθησαν διατάξεις εἰς βάρος Ἐκκλησίας, οὐδὲ εἰς νόμος ἐγένετο, οὐδὲ ἐν νομοσχεδίῳ κατετέθη κἂν πρὸς θεοραταίαν στοιχειωδῶν ἀναγκῶν αὐτῆς καὶ μάλιστα ὑπὲρ δυστυχοῦντος ἐφημεριακοῦ Κλήρου παρὰ ἐπανεπιλημμένας καὶ ἐπιμόρους ἐκκλήσεις Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. † Κορινθίας Δαμασκηνός.

—Ὁ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος κ. Γεζκελὴ Σύλλογος τῶν Πολυτέκνων ἐν Καρδίτῃ τὴν προπαραλθοῦσαν Κυριακὴν ἐτέλεσε πανηγυρικὴν λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἀγ. Κωνσταντίνου ἱερουργούντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου παρουσίᾳ πασῶν τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως. Ὁ Σεβ. ἐφημενίσας τὴν Εὐαγγελικὴν περικοπὴν ἔφερε τὸν λόγον εἰς τοὺς πολυτέκνους κατακρίνας τὴν θεωρίαν τοῦ Μάλθου καὶ προτρέψας ἵνα συμπαθῶμεν τοὺς οικογενειάρχας πολυτέκνους οἵτινες ἀκολουθοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας ἐπορεύθησαν ἄπαντες ἡγουμένης τῆς Σημαίας τοῦ Συλλόγου εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον, ὅπου ἀφοῦ παρετέθησαν ἀναμνητικά ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κλήρωσις ὀνομάτων 8 ἀπόρων κορασίων μελῶν οικογενειῶν πολυτέκνων, εἰς ἃ ἐδόθησαν ἀνά δύο χιλιάδες δραχμαί. Κατόπιν ἐν σώματι ἐπορεύθησαν ἄπαντες εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Συλλόγου ἐνθα ὁ Πρόεδρος κ. Σωτηρόπουλος προσεφώνησε τὸν Σεβ. Μητροπολίτην ὡς καὶ τὰς λοιπὰς Ἀρχὰς εὐχαριστήσας διὰ τὸ ἐνδιὰφέρον των. Εἰς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἀναπτύξας τὴν εὐθύνην τῶν πολυτέκνων διὰ τὴν καλὴν ἀνατροφήν των τέκνων των, ὡμίλησε κατόπιν ὁ Εἰσαγγελεὺς κ. Μαργέτης καὶ ὁ καθηγητὴς τῶν Ἱερῶν κ. Α. Παπαδόπουλος καὶ ἔληξεν ἡ σεμνὴ ἑορτή.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΒΕΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ὁ «Πάνταινος» ἀναγράφει ὅτι «βεβαιωθέντος ὅτι ὄντως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρας ἐπέτρεψεν εἰς τὸν καθηρημένον Βασίλειον Λεβέντην νὰ ἱερουργῇ ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ του, ἐκρίθη συνδικτικῶς ἐπιβεβλημένον νὰ ζητηθῇ παρὰ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἢ ἀποκατάστασις τοῦ κύρους τῶν παραβιασθέντων θεμελιωδῶν τῆς Ἐκκλησίας κανόνων, ἀνευ τῆς τηρήσεως τῶν ὁποίων ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀλληλεγγύη καὶ εὐταξία ἀνατρέπεται».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐν τῷ ὄργανῳ τῆς ομάδος τῶν ἐν Κάρλοβιτς ρώσων ἀρχιερέων ἐδημοσιεύθη ἐγκύκλιος αὐτῶν περὶ τῶν σχέσεων τοῦ ὑπερορίου τμήματος τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ὑπὸ τὸν σεβ. Μητροπολίτην Σέργιον πατριαρχικὴν ἐν Ρωσίᾳ Ἐκκλησίαν. Ὁ σεβ. Σέργιος δι' ἀποφάσεως τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου τῆς 22 Ἰουνίου ἐν. ἔτους τινὰς μὲν τῶν ἐν λόγῳ ἀρχιερέων ἀνεκήρυξεν ὑποδίκους, ἐπὶ δὲ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀρχαιοτέρων, οὓς θεωρεῖ καὶ περισσότερον ὑπευθύνους, ἐπέβαλεν ὄργιαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οἱ ὑπερόριοι ἱεράρχαι ἠρνήθησαν νὰ δηλώσωσι γραπτῶς νομιμοφροσύνην ἀπέναντι τῆς ἐν Ρωσίᾳ σοβιετικῆς ἐξουσίας. Οἱ ὑπογράφοντες τὴν ἐγκύκλιον ρώσοι ἱεράρχαι, προεδρευόμενοι ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Ἀντωνίου, δηλοῦσι δι' αὐτῆς ὅτι οὐδεμίαν

κανονικὴν ἰσχύον ἀναγνωρίζουν εἰς τὰ ἐπιτίμια καὶ τὰς ποινὰς τοῦ σεβ. Σαργίου, διότι εἶνε ἀβάσιμος ἢ κατ' αὐτῶν κατηγορία ἐπὶ ἐκκλησιαστικῷ σχίσματι, ὡς οἱ ἐν Μόσχῃ ἐξακρότησαν τὴν πῆξιν ἰδίας Ἐκκλησίας ἐν Κάρλοβιτς, «Ὅστε ἡμεῖς—λέγεται ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ—οὐτε τὸ ποίμνιον ἡμῶν διηρέθη ποτε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ περὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, οὐδέποτε δὲ οὐτε ἀπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' οὐδ' ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἐν Ρωσίᾳ Μητροῦς Ἐκκλησίας ἀπεσχίσθημεν.. Ἡ πρὸς τὸν νῦν τοποτηρηθέντα διάστασις ἡμῶν ἤρξατο ἀφ' οὗτου ἐδημοσίευσεν τὴν γνωστὴν δήλωσιν τοῦ (16—29 Ἰουν. 1927), δι' ἣς ἀνεγνώριζε τὴν σοβιετικὴν ἔξουσίαν ὡς νόμιμον καὶ προσέτερε σύμψαν τὸ ὀρθόδοξον ρωσικὸν ποίμνιον καὶ ὑπακούη εἰς αὐτήν, παρ' ἡμῶν δὲ καὶ παρὰ τοῦ ἡμετέρου κλήρου ἤξιον νὰ διαδηλώσωμεν ἐγγράφως πλήρη νομιμοφροσύνην ἀπέναντι τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας... ἡμεῖς δὲ ἠρηθήμεν νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὴν ἀπάντησιν ταύτην ὡς ἀντιβαίνουσαν πρὸς τὴν βούλησιν τοῦ Θεοῦ... Οἱ ἀρχιερεῖς δηλοῦσι περαιτέρω ὅτι νόμιμον καὶ κανονικὸν δικαστήριον δὲν δύναται νὰ δικασῇ αὐτοὺς μέχρι τῆς ἐν Ρωσίᾳ ἀποκαταστάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. Ἐν τέλει τῆς μακρᾶς ταύτης ἐγκυκλίου λέγεται, ὅτι «ὅσον σκοτεινὴ εἶνε ἡ θέσις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐν Ρωσίᾳ, τόσον λαμπρότερον πρέπει νὰ φωτίξῃ τὸ φῶς αὐτῆς ἐν τῷ ὑπερορῷ τμήματι αὐτῆς, ἐνθα δεόν ἐπιμελῶς νὰ τηρηθῶν, μέχρι καλλιτέρων ἡμερῶν, πᾶσαι αἱ ἔσωτερικαὶ καὶ μάλιστα αἰ ἐσωτερικαὶ αὐτῆς πνευματικαὶ δυνάμεις, τὰς ὁποίας ἀπέκτησε καὶ δι' ὧν ἐκκοσμεῖτο ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου ἐπὶ αἰῶνας, τοῦτο δὲ εἶνε δυνατὸν μόνον, ἐὰν ἡ σημερινὴ ὑπερόριος ρωσικὴ ἐκκλησιαστικὴ ὀργάνωσις ἀπομεινῇ κατὰ πάντα ἐλευθέρᾳ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ καὶ τῇ ἐσωτερικῇ αὐτῆς ζωῇ, μακρὰν πάσῃ εἴτε ἀμέσῳ εἴτε ἐμμέσῳ διαλυτικῆς ἐπιδράσεως ἀπὸ μέρους τῶν μετασβεβικῶν, ἀκριβῶς δ' ἢ προσωρινῇ ἀνεξαρτησίᾳ αὐτῆς ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἐν Ρωσίᾳ διοίκησιν ἐξασφαλίζῃ εἰς αὐτὴν τοιαύτην ἐλευθερίαν...».

NEA BIBLIA

† **Μητροπολίτου Ἀθηναγοῦ** τοῦ ἀπὸ Μεγάλων Πρωτοσυγγέλλων καὶ Παραμυθίας, Ὁ Δελφικὸς Τρίπους (Ἀνατύπ. ἐκ τοῦ «Ἐκκλησ. Φάρου»). Ἀλεξάνδρεια, Πατριαρχ. Τυπογραφείου, 1934.—Τὸ νέον τοῦτο σπουδαίωμα τοῦ πολυγράφου ἱεράρχου, τεκμήριον τῆς λιπαρᾶς αὐτοῦ ἀρχαιομαθείας, τοῦ εὐρέως φιλερμένου πνεύματος καὶ τῆς ὀξύνου αὐτοῦ πρωτοτυπίας, ὑποκαίμενον ἔχει τὴν ἔρευναν τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν ἐξήγησιν τῆς ἐνοίας τοῦ δελφικοῦ τρίποδος διὰ νὰ καταδειχθῇ ὅτι «ἡ λατρεία τῶν ἀρχαίων προγόνων ἡμῶν, ὅσον καὶ ἂν ἦτο καυχλὴ εἰδωλολατρεία... εἶχεν ἐν τούτοις φωτεινὰ σημεῖα... ὅπως δῆποτε καθοδηγήσαντα τὰ ἐκλεκτὰ πνεύματα ἵνα ἀνέλθωσιν εἰς φωτεινότερον κόσμον σκέψεως, εἴς ἣς ἐξέθροεν ἡ πάτριος φιλοσοφία...». Ἡ ὅλη διαπραγματεύσις τοῦ θέματος προκαλεῖ ἀμέριστον τὸ διαφέρον τοῦ ἀναγνώστου, ὀδηγούμενον διὰ τῆς Ὀμηρολογίας, ἀρχαιολογίας, μυθολογίας, γλωσσολογίας καὶ θεολογίας εἰς συγγραφίσεις, παραλληλισμοὺς καὶ ἀναλογίας λίαν διαφωτιστικὰς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐννοίαν ἐνίων σπουδαίων χριστιανικῶν συμβόλων, ἐκ τῆς συσχετισεως αὐτῶν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν τρίποδα.

Ἀμίκα Σ. Ἀλιβιζάτου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀδιάκοπος συνέχεια μετὰ τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας (Ἀνατύπ. ἐκ τοῦ «Ἐκκλησ. Φάρου»). Ἀλεξάνδρεια, Πατριαρχ. Τυπογραφείου, 1934.—Τὸ μελέτημα τοῦτο ἀνεκοινώθη ὡς διὰ λέξις πρὸς ὁμάδα προσκυνητῶν καθηγητῶν καὶ κληρικῶν ἀγγλῶν κατὰ τὸν εἰς Παλαιστίνην πλοῦν, ἀποσκοπεῖ δὲ εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος ἐκκλησία καὶ ὡς πρὸς τὴν πίστιν, καὶ ὡς πρὸς τὴν λατρείαν, τὴν διοίκησιν καὶ τὴν σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὸν κοινωνικὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν ἀποτελεῖ κατὰ τὰς κυρίας καὶ θεμελιώδεις γραμμὰς συνέχαιαν ἀδιάσπαστον τῆς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Τὸ θέμα βεβαίως ἐξελέγη πρὸς διαφώτισιν διαπρεπῶν ἐν τῷ κλήρῳ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ ἀγγλῶν περὶ τῆς θέσεως τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας ἐν τῇ

συνεχείᾳ τῆς ἱστορίας τῆς καθ' ὅλου Ἐκκλησίας καὶ περὶ τῆς μεθόδου τῆς ἀκολουθητέας ἐν τῇ ἐνωτικῇ ἐκκλησιαστικῷ ζητήματι. εἰς τὴν μελέτην τοῦ ὁποίου ἀφ' ἱκανοῦ καταβάλλεται προσπάθεια κοινὴ τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν ἀγγλῶν ἄλλ' ὡς τὸ διεπραγματεύθη ὁ διακεκριμένος σ. εἶναι λίαν ἀξιοσπούδαστον καὶ διὰ τοὺς ἑλληνας ἀναγνώστας, οἵτινες ἐν τῷ χαρακτηρισμῷ τῶν οὐσιωδῶν γραμμῶν τῆς ὀρθοδοξίας δύναται νὰ ἀποκτήσωσι σαφῆ συνείδησιν τῆς τε οὐσίας αὐτῆς καὶ τῶν δεσμῶν, δι' ὧν ἡ ἀρχαία ἐκκλησία συνεχίζει ἐν τῇ συγχρόνῳ δι' ὅλης τῆς διαχριστιανικῆς ἱστορίας.

Π. Ι. Σαμάρα, Ἐπιδρομὴς εἰς τὴν Λέσβον (ἀπὸ τὸν θ' ὡς τὸν ιθ' αἰῶνα) Μυτιλήνη, Τύποις Μαζεζέλου, 1934.—Λίαν ἐνδιαφέρουσα ἱστορικὴ μελέτη περὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιχειρηθεισῶν, κατὰ τῆς Λέσβου ἐπιδρομῶν, ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίας τοῦ θέματος βιβλιογραφίας, μαρτυρούσης συγγραφικῆν εἰλικρίνειαν καὶ λιπαρὰν μελετηρότητα.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

† **Μητροπόλις Σπάρτης.**

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Σπάρτης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2296 προκηρύξεως αὐτῆς, συναρτᾷ τῷ ἄρθρῳ 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος Νόμου 5439, καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1935 ἔτους υποβάλλωσι μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος πρὸς συμμετοχὴν εἰς ἐνέργειαν ἐκλογῆς Ἐφημερίων διὰ τὴν χρυσοῦσαν θέσιν τοιούτου ἐν τῷ χωρίῳ Σελεγουδίου τοῦ τέως Δήμου Μελιτινῆς. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 17 Ἀεκεμβρίου 1934. Ὁ Μητροπολίτης † Ὁ Σπάρτης Γερμανός.

† **Μητροπόλις Καστορίας.**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 81 τοῦ Κωδικοποιηθέντος Νόμου 5.439 «Περὶ ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς καὶ τὸ ἀπὸ 29 8)βρίου 1932 Προεδρικὸν διάταγμα «Περὶ χειροτονίας ἐφημερίων εἰς παραμεθορίου καὶ ξενοφώνους Ἐνορίας τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων χωρῶν», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νομίμα καὶ κανονικὰ προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημερικὴν θέσιν τῆς παραμεθορίου Κοινότητος Πευκοφύτου τῆς Ἐπαρχίας Καστορίας, ὅπως υποβάλλωσιν ἡμῖν μέχρι τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1935 τὰς ἐγγράφους αἰτήσεις τῶν μετὰ τῶν ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω Νομῶν προβλεπομένων δικαιολογητικῶν. † Ὁ Σισανίου—Σιατίστης Διόδωρος.

† **Μητροπόλις Γυθείου.**

Ἡ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου προσκαλεῖ τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἐκ τοῦ νόμου προσόντα ὅπως ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμερῆς ἐπιβάρωσιν εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς τὰ ἀπαιτούμενα ἔγγραφα, προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακηρύξις ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ ἡ Ἀνάληψις τοῦ Σωτῆρος Μεγάλου. Ἐν Γυθείῳ τῇ 12 Νοεμβρίου 1934. † Ὁ Γυθείου Διονύσιος.

ΔΗΜΟΠΡΑΞΙΑΙ

Τὸ Τοπικὸν Συμβούλιον Ο.Δ.Ε.Π. τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισ.—Σιατίστης Διακηρῶντι ὅτι, ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποίησεως, ἐνεργηθησομένην δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν ἂ ὑπ' ἀριθ. δελτ. καταγρ. 22 ἐλαιοπεριβόλος Βόλον ἐκτάσεως δύο περίπου στρεμμάτων περιλαμβανόντος 70 ἐλαιόδενδρα τῆς Ἱ. Μονῆς Μικροκάστρου βάσει τῶν ὄρων τῆς ὑπ' ἀριθ. 55 Ε. Ε. Διακηρύξεως τοῦ Τοπικοῦ Συμβουλίου Ο.Δ.Ε.Π. τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σισανίου—Σιατίστης καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Βόλῳ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τῆν 27ην Φβρίου ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10-12 π.μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, τῶν τυχόν σχεδιαγραμμάτων καὶ λοιπῶν ὄρων δύναται νὰ λάβωσιν γνώωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἰκείῳ Ὑπ.ματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἐν Σιατίστῃ τῇ 5η Δ)βρίου 1934 Ὁ Πρόεδρος † Ὁ Σισ.—Σιατίστης Διόδωρος.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ Β' ΤΟΜΟΥ ΤΗΣ "ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,"

Α'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

Ἄποφαισις περὶ ἔφημερ. Κλήρου σ. 321.—Ἐγγραφον πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ τὸν Ὑπουργὸν Θρησκευμάτων σ. 322

Δ. Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ

Ἐγκύκλιος περὶ καταγραφῆς ἐπίπλων καὶ σκευῶν Μητροπόλεων καὶ Μονῶν σ. 41.—Περὶ ὀνομάτων τῶν βαπτιζομένων σ. 73.—Περὶ ἀντιγράφων προῦπολ. καὶ ἀπολογ. Μονῶν σ. 73.—Καταρτισμὸς δικαστικῶν φακέλλων σ. 81.—Περὶ ἀποκλεισμοῦ ἔφημεριῶν σ. 97.—Περὶ μισθοδοσίας τοῦ Κλήρου πρὸς Ὑπουργ. Παιδείας σ. 211.—Ἐπὶ τοῦ Ἐφημερ. ζητήματος σ. 289.—Πρωθυπουργὸν καὶ Ὑπ. Θρησκευμάτων σ. 361.—Περὶ δικαστικῆς ὑποθέσεως τοῦ παλαιοημερ. ζητήματος σ. 369.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ὀικ. Πατριάρχου περὶ Μασωνίας σ. 65.

Β'. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Σ. Δ. Μάγου. Προσβολὴ κατὰ τῆς Χρ. Θρησκείας κλπ. σ. 213.—Ὁ Ἄρειος Πάγος. Περὶ τῶν καθηρημένων ἱερῶν καὶ τῶν παλαιοημερολογιτῶν σ. 227.—Γ. Χοιδᾶ. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας κλπ. σ. 337.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΙ

Ἄρειος Πάγος. Περὶ καθηρ. ἱερῶν καὶ παλαιοημερολογιτῶν σ. 234.—Πρωτοδ. Βόλου. ἀπαγόρευσις Σωματείου παλαιοημερολογιτῶν σ. 305.

Γ'. ΑΛΛΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ὑπουρ. Οἰκονομικῶν. Περὶ τῆς Γερμανεῖου Σχολῆς σ. 61.—Ὑπουρ. Παιδείας. Προσωπικὸν Μητροπόλεων. Τὸ ἱερατικὸν ἔργον δὲν εἶναι ἀσκησις ἐπαγγέλματος. Νεκροταφεῖον Θεσ/νίκης σ. 123.—Τοῦ αὐτοῦ. Μητρ. Συμβούλια Ἑπτανήσου σ. 179.—Ὑφυπουργ. Προέδρου Κυβερνήσεως. Περὶ ἐνισχύσεως τοῦ Ἐφημερ. Κλήρου σ. 241.—Περιουσία ναῶν Ἡπείρου (ὑφυπουργοῦ Χέλμη) σ. 257.—Ὑπουρ. Δικαιοσύνης. Περὶ ἀμοιβῶν (τυχηρῶν) ἱερῶν καὶ ἡγουμένων σ. 324.—Ὑπ. Παιδείας. Ἐπέκτασις ἔνορ. νομοθεσίας ἐν Κρήτῃ σ. 330.—Θεολογ. Σχολῆς Ὀμίου. Περὶ τῆς ἐν τῇ Μ. Ἐκπαιδεύσει θέσεως τῶν θεολόγων σ. 378.

Δ'. ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Γρηγ. Παπαμιχαήλ. Ἡ οὐσία τοῦ συγχρόνου προβλήματος σ. 25.—Τοῦ αὐτοῦ. Τὸ ἀντιθρησκευτικὸν «πενταετὲς» σ. 33.—Τοῦ αὐτοῦ. Θέμα ὠμὸν σ. 169.—Τοῦ αὐτοῦ. Ἀπειλαὶ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας σ. 201.—Τοῦ αὐτοῦ Ποῖον εἶναι τὸ ὄπλον σ. 209.—Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ μαρξικὴ «ἐκμετάλλευσις» σ. 241.—Ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ἐν Ἑλλάδι Μασωνισμοῦ 298.—Γρ. Παπαμιχαήλ. Σεῖς (οἱ κομμουνισταὶ) περὶ ἐκμεταλλεύσεως; σ. 306.—Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ μεταπολεμικὴ ἀμβλυνσις σ. 353.—Τοῦ αὐτοῦ. «Προη-

γμένοι πεποιθήσεις» σ. 377.—Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ ἀγανάκτησις σ. 385.—† Α. Ι. Ἡ ἀπολογία τοῦ Τεκτονισμοῦ σ. 386.—Γρ. Παπαμιχαήλ. Διαρκῶς στρατευομένη σ. 393.

ΕΘΡΤΙΑ

Γρ. Παπαμιχαήλ. Ἡ ἔννοια τῶν εὐχῶν σ. 3.—Τοῦ αὐτοῦ, Προσωπίδες σ. 41.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἐφθασε καιρὸς σ. 49.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Παρθενονήτωρ σ. 89.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ τραγωδία τῆς ψυχῆς σ. 97.—Τοῦ αὐτοῦ, Τὸ θαῦμα τῆς Ἱστορίας σ. 105.—Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου, Πρωτ., Ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ σ. 106.—Γρ. Παπαμιχαήλ, Αἱ ἐμφανίσεις σ. 121.—Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου, Πρωτ. Ἡ Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου σ. 129.—Τοῦ αὐτοῦ Παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ σ. 137.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Μεσοπεντηκοστή σ. 139.—Τοῦ αὐτοῦ, «Κύριος σοφοῦ τυφλοῦς» σ. 145.—Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ Σωκράτους, Ἡ Πεντηκοστή σ. 153. Πρ. Ἐμμ. Μυτιληναίου, Πρὸ τοῦ ταπεινοῦ λίκνου τοῦ Ἑμμανουήλ σ. 401.

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ

Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ Σωκράτους, Τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ σ. 185.—Μητρ. Λεοντοπόλεως Χριστοφόρου, Ἡ ἐν ταῖς χειροτονίαις ἀποστολικὴ διαδοχὴ σ. 243, 260, 279. Ἰω. Φραγκοῦλη, Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Σωτῆρος καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ σ. 402.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Θρ. Βλησίδου, Βιολογία καὶ φιλοσοφία σ. 4.—W. Τ. (διασκευὴ Γρ. Παπαμιχαήλ): Τὸ σύμπαν ἔσχε δημιουργὸν σ. 17. Ὁ σχεδιαστὴς τοῦ σύμπαντος σ. 42, 50, 59, 76. Ἡ ὑπαρξις τοῦ Θεοῦ σ. 90, 98. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος καὶ υπεύθυνος σ. 109, 130. Ἡ Θεία Πρόνοια σ. 138, 146, 160, 170, 189, 194, 215. Ἡ ἀθανασία τοῦ ἀνθρώπου σ. 248, 282. Ἡ πιθανότης τῆς Ἀποκαλύψεως σ. 354. Ἡ προφητεία ὡς τεκμήριον θ. ἀποκαλύψεως σ. 371. Τὰ θαύματα ὡς τεκμήρια θ. Ἀποκαλύψεως σ. 407.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς χρονολογίας τοῦ Πέθους τοῦ Σωτῆρος σ. 108.—Μητρ. πρ. Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, Ὁ Ἰωαννίνων—Λαρίσης—Ἰωαννίνων Ἰωάσαφ σ. 246.

ΚΑΝΟΝΙΚΑ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου, Περὶ τοῦ γάμου σ. 273, 290.—Τοῦ αὐτοῦ, Περὶ τῆς ἀνακηρύξεως ἀγίων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ σ. 331.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ι. Φραγκοῦλα, Ἱεραὶ μοναὶ τῆς νήσου Σκιάθου σ. 11, 29, 36, 45, 52, 92, 101, 116.—Γεωργ. Σωτηρίου, Αἱ εἰκόνες τῆς Θεοτόκου σ. 154, 187.

ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Κ. Δουβοννιώτου, Τρεῖς χειρόγραφοι κώδικες σ. 157.—Τοῦ αὐτοῦ, Δωρεὰ χειρογράφων εἰς τὸ Θεολογ. Σπουδαστήριον σ. 202.—Τοῦ αὐτοῦ, Τρεῖς χειρόγραφοι κώδικες σ. 213.—Ἀρχ. Ἐμμ. Καρπαθίου, Ἡ «Παρορησία» τῆς μητροπόλεως Παρονα-

ξίας σ. 308.—**Κ. Δυοβουνιώτου**, Τρεῖς χειρόγραφοι κώδικες σ. 316.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ

Τὸ ζήτημα τοῦ Ἱ. Κλήρου ἐν ταῖς Νομοθ. Σώμασι σ. 177.—Νέα φαλκίδευσις τῆς ἐκκλησ. περιουσίας σ. 193.—Ἐπὶ μιᾷ προτάσει τῆς Ἱ. Συνόδου περὶ τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου σ. 225.—Τὸ μοναχικὸν κοινοβιακὸν σύστημα σ. 257.—**Μητρ. Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ**, Οἱ εἰσπράκτορες τῶν ναῶν σ. 281.—Εἰσήγησις Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν ἐνώπιον Ἱεραρχίας σ. 313.—Ἐπιβεβλημένη διασάφησις (Προέδρου Ἱεραρχίας, σ. 329.—Τὸ ἔργον τῆς Ἱεραρχίας σ. 345.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΑ

Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτοπρ., Τί γράφουν οἱ Πατέρες τῆς Μεγίστης Λαύρας περὶ τῶν Παλαιοημερολογιῶν σ. 9, 19, 35, 44.

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου, Πῶς ἀντιμετώπισεν ὁ Χριστιανισμὸς τὸ Κοινωνικὸν πρόβλημα σ. 57, 65, 74, 82—**Μητρ. Νόβι—Σάδ Εἰρηναίου** (μετ. Ἱ. Φραγκούλη), Ἡ κοινωνικὴ ἠθικὴ τοῦ ὀρθοδ. Χριστιανισμοῦ σ. 363, 371.—**Μ. Ἀρχ. Μιχ. Κωνσταντινίδου**, Πολιτικοὶ καὶ πολιτικοὶ σ. 380.

ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ

Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτ. Ἡ συστηματικότης τοῦ ἀμβονος σ. 28, 68, 91, 101, 112. Συστηματ. σειρὰ κοινων. κηρυγμάτων σ. 408.

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ

Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτ. Ἐπὶ τῆς παρ' ἡμῶν κατηχητικῆς κινήσεως σ. 325, Προβλήματα τινα τῆς Κατηχητικῆς Διακονίας σ. 362.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Ἰω. Φραγκούλη, Παρατηρήσεις ἐπὶ θρησκευτικῶν παιδαγωγικῶν πειράματος σ. 26.—**Δημ. Ν. Μωραΐτου**: Τὸ πρόβλημα τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως σ. 148. Σχολικαὶ παιδαγωγ. ἀπαιτήσεις καὶ θρησκευτ. μάθημα σ. 161. Ὅροι ἀφορῶντες τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν μορφήν τοῦ θρησκ. μαθήματος σ. 171. Τὸ θρησκ. μάθημα εἶναι ἀπαραίτητον εἰς τὸ σχολεῖον σ. 195. Τὸ ἀναλυτικὸν πρόγρ. τῶν θρησκ. εἰς τὸ δημοτ. σχολεῖον σ. 203. Τὸ πρόγρ. τῶν θρησκ. τῶν γυμνασίων σ. 218. Καταρτισμὸς προγρ. θρησκευτικῶν σ. 250. Τὸ προγρ. τῶν θρ. καὶ ἡ διδακτ. ἀρχὴ τῆς «συγκεντρώσεως» σ. 285. Ἡ ὕλη τῶν θρησκ. μαθημάτων γενικῶς ἐξεταζομένη σ. 325. Ἡ διδασκαλία τῆς Π. Δ. σ. 339, 357. Ἡ Κ. Δ. εἰς τὸ σχολεῖον σ. 363. Τὰ θρ. μαθήματα καθ' ἕκαστον σ. 390.—**Ἰω. Καρμύρη**, Ἐθνικὴ ἐκπαιδευτ. πολιτικὴ σ. 283. Ὁ προορισμὸς καὶ τὸ ἔργον τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως σ. 346, 397.

ΞΕΝΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Μ. Ἀρχιμ. Μ. Κωνσταντινίδου, Τὸ ζήτημα τῆς πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν προσχωρήσεως τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ σ. 6.—**Ν. Ν. Γλουμπακόφσκυ**, Μάταιαι παρεξηγήσεις σ. 100.—**Μ. Ἀρχ. Μ. Κωνσταντινίδου**, Ὁ ὀνιτικὸς κίνδυνος σ. 355.—**Μητροπολίτου**

Θυατειρῶν Γερμανοῦ, Τὸ τέλος ἐνὸς ἐπεισοδίου ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ σ. 394, 404.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μ. Ἀρχ. Μ. Κωνσταντινίδου, Σχέσεις ὀρθοδόξων καὶ ἀγγλικανῶν σ. 113.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Καισαρείας Καλλίνικος Δελιμάνης σ. 21.—Αἰτωλοακαρνανίας Κων)στίνος σ. 31.—Πρώην Θεσσαλιώτιδος Εὐθύμιος σ. 268.—Λαρίσης Ἀρσένιος σ. 411.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτ. Πῶς σκέπτονται οἱ χριστιανοὶ φοιτηταὶ σ. 51.—**Μ. Ἀρχ. Μ. Κωνσταντινίδου**, Σταβίσκυ σ. 84.—Ἡ λιτανεία τοῦ ἁγ. Σεραφεῖμ ἐν Καρδίττῃ σ. 140.—Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγ. Ἀχιλλεῖου πολιούχου Λαρίσης σ. 162.—**Ἀρχ. Π. Παπαγεωργίου**, Ἡ διδαχὴ τοῦ Ἀπ. Παύλου σ. 216—Γράμματα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν (Α. Μπαλάνου καὶ Α. Μωραΐτου) σ. 219.—**Μητρ. Ἀκαρνανίας Ἰεροθέου**, Ἐνθρονιστήριος λόγος σ. 235—**Μητρ. Ζακύνθου Χρυσοστόμου**, Ἐνθρονιστήριος λόγος σ. 251.—**Μητρ. Κεφαλληνίας Γερμανοῦ**, Ἐνθρονιστήριος λόγος σ. 283.

Ε' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἡ μόνη ἑλλίς. Καὶ ἄλλη ὄψις. Ἐπεῖγον ζήτημα σ. 13.—Πῶς ὁμιλοῦν ἄλλοι σ. 19.—Mendel, Ἡ «Ἀνάπλασις» σ. 20.—Τὰ ἐν Γερμανίᾳ, Παρήγορον. Ἡ ἐξέλιξις τῶν ὄντων σ. 30.—Ἐκλάπη. Ὁρθοφροσύνη πολιτικοῦ σ. 37.—Ραδιοφωνικαὶ ἀνωμαλίας σ. 38.—Λόγδος Halifax σ. 45.—Τὰ ἐν Ἰσπανίᾳ σ. 46—Περὶ τὸν Κώδικα. Τὰ κατὰ τὸ Κογκροδάτον σ. 53.—Τὰ μετὰ τὸ Κογκροδάτον, Ἀνακολουθίαι σ. 54.—Σφαδασμοὶ σ. 61.—Νέον εἶδος μαρίας. σ. 62—Λίαν παρήγορον. Ἀνάγκη ἐπείγουσα σ. 69.—Ἡ ἔννοια τῆς νηστείας σ. 70.—Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία. Μία δεκαετία. Διὰ μυριστὴν φροάν. Ἀξιόπαινος δρασῆς σ. 78.—Ἡλιθιότης. Οἰκτροτάτη κατάστασις σ. 86.—Ἀντιπαιδαγωγικόν. Ἐξέγεγρας σ. 93.—Μετὰ τὰ βαῖα σ. 103.—Ἡ Μ. Παρασκευὴ ἐν Ἀθήναις σ. 118.—Θρησκευτ. ἀνάνηψις ἐν Ρωσίᾳ σ. 123.—Καὶ τὸ ψεῦδος σ. 124.—Ἡ αὐτοθυσία τοῦ ἀλιέως. Ματαία ἐφευρετικότης. Τὰ πάτρια σ. 133.—Ἱατρικὴ καὶ Θερησκεία. Ἡ ὄψιμος ἀκμή. Ἡ ἀξία τῆς ἐλευθερίας σ. 141.—Ἐποικτικὸν ἐνδιαφέρον. Τὸ μόνον λοιπόν; σ. 149.—Τὰ ἐν Γερμανίᾳ σ. 150.—Ἀξιόμιμητον παράδειγμα. Ὀνιτῶν δρασῆς. Ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ. Ἡ θέσις τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ σ. 164.—Ἡ ὀρθόδοξος ἀγιογραφία σ. 172.—Ἀνάνηψις. Ἀφυκτος! σ. 173.—Ἐπὶ τῇ συμφιλίῳσει. Τὰ Σοβιέτ καὶ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν σ. 181.—Λατινικαὶ προσπάθειαι. Οἱ «διανοούμενοι» τοῦ συρμοῦ σ. 190.—Τὸ ἀντίδοτον σ. 191.—Ὁ Δελφικὸς Ὄργανισμὸς σ. 196.—Πέτρον καὶ Παῦλον σ. 205.—Ἡ ρωσικὴ ἐκκλησ. διάστασις. Ἡ ἀντιλογία σ. 220—Τὸ «Μέγα Σπήλαιον» σ. 237.—Τὰ ἀποτελέσματα σ. 238.—Οἱ «δογματικοὶ» κανόνες σ. 253.—Μετὰ εἴκοσιν ἔτη σ. 254.—Ἡ Ριζάρειος Σχολή. Τὸ βυζαντινὸν μουσεῖον Λοβέρδου. Ἡ ὄψις τῶν δυ-

νάμεων. σ. 266.—Υποπτος κίνησις σ. 267.—Ἡ ἡγήγετις τῆς θεοσοφίας Τὰ ἐν οἴκῳ καὶ τὰ ἐν δήμῳ σ. 286.—Ἡ σπάνις τοῦ ὄρατου. Πῶς συνασπίζονται ἀλλαγῶν σ. 300. Ὁ «ἀπόκληρος» Κλήρος. Ἀναίρεσις ἀνακριβειῶν σ. 309.—Ἡ Ἱεραρχία. Τὸ ἀποτελεσμα σ. 317.—Μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν Σοβιέρ) σ. 318.—Τὸ ἀποτρόπαιον κακούργημα σ. 335.—Μία διευκρίνησις σ. 341.—Καθολικῶν παραδόξα καὶ διολογία σ. 342.—Ἡ ἐπίκαιρος συζήτησις. σ. 347.—Τύπος καὶ Ἐκκλησία σ. 348.—Ἡ Ριζάρειος. Ὁ ἐγκωμιαστὴς σ. 359.—Νέων δασύς. Οὐδεὶς σλαῦος σ. 365.—Τὶ ὑπομνήσκῃ εἰς θάνατον. «Ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται» σ. 374.—Ἡ σημασία του. Ἀπίστευτον. Ἡ μεγάλη ἀνάγκη σ. 381.—Τὰ θερησκευτικὰ ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει. σ. 382.—Τὰ ἐπείγοντα καθήκοντα σ. 397.—Ἡ προπαγονδικὴ ἀσυδοσία σ. 398.—Εἰσήγη. Ἡ σημασία τῆς ἐφορτῆς σ. 410.—Ἡ προσφυλὴς «Ἐκλειψις» σ. 411.

ΣΤ'. ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἐκκλησία Ἑλλάδος. σ. 14, 23, 31, 38, 47, 55, 62, 70, 79, 87, 94, 103, 119, 124, 134, 142, 151, 165, 174, 181, 191, 197, 221, 238, 254, 270, 286, 301, 310, 318, 327, 335, 342, 349, 360, 366, 375, 282, 391, 400, 411.—**Ἐκκλησία ΚΠόλεως.** σ. 87, 94, 126, 135, 167, 175, 199, 222, 239, 303, 335.—**Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας.** σ. 38, 63, 167, 175, 183, 192, 199, 207, 223, 239, 320, 350, 366, 412.—**Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.** σ. 63, 72, 143, 154, 175, 239, 255, 271, 350.—**Ἐκκλησία Ἀντιοχείας** σ. 87, 175, 255, 360.—**Ἐκκλησία Κύπρου.** σ. 32, 94, 126, 135, 143, 167, 183.—**Ἐκκλησία Ρωσίας.** σ. 56, 72, 87, 104, 167, 175, 183, 199, 223, 271, 287, 303, 336, 350, 412.—**Ἐκκλησία Πολωνίας.** σ. 39, 56, 80, 119, 126, 168, 176, 344, 382.—**Ἐκκλησία Ἀμερικῆς.** σ. 94, 183, 311.—**Ἐκκλησία Ἀυστραλίας.** σ. 94.—**Ἐκκλησία Τσεχοσλοβανίας.** σ. 175, 343, 367.—**Ἐκκλησία Ἑσθονίας.** σ. 39, 88, 344, 351.—**Ἐκκλησία Φιλιππίνων.** σ. 175, 199, 271.—**Ἐκκλησία Ρουμανίας.** σ. 39, 56, 64, 72, 126, 208, 223, 271, 287, 336, 343, 367.—**Ἐκκλησία Σερβίας.** σ. 39, 72, 104, 184, 223, 255, 287, 350, 367.—**Ἀρχιεπισκοπὴ Σινῶ.** σ. 152.—**Ἐκκλησία Λιθουανίας** σ. 39, 367.—**Ἐκκλησία Βουλγαρίας.** σ. 56, 88, 119, 126, 167, 223, 255, 271, 287, 344, 367.

ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία. σ. 15, 23, 40, 64, 94, 126, 143, 152, 168, 176, 184, 199, 206, 208, 255, 271, 287, 351, 367, 376, 384.—**Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία.** σ. 15, 72, 199, 271, 351, 376, 384.—**Προτεσταντισμός.** σ. 23, 88, 94, 119, 168, 176, 199, 256, 271, 311, 352, 392, 400.

ΑΛΛΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

Ἰουδαϊσμός. σ. 176.—**Μωαμεθανισμός.** σ. 72.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ

Ἀπολογισμὸς ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν τοῦ 1933 σ. 128.—Ἀπολογισμὸς Γεν. Φιλοπτώχων Ἀθηνῶν σ. 127.—Γεν. Ἀπολογι-

σμὸς Ἐκκλησ. Ὁρφανοτροφείου Βουλαιγμένης σ. 144.—Εἰσφοραὶ σ. 240, 384.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀμ. Σ. Ἀλιβιζάτου Ἡ βιβλικὴ καὶ ἱστορικοδογματικὴ βάσις τῆς κοιν. καὶ ἠθικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας. **Βασ. Μ. Βέλλα,** Θερησκευτικαὶ Προσωπικότητες τῆς Π. Δ. τεύχος Α' σ. 15.—L. P h i l i p p i d e s, Religions wissenschaftliche Forschungenberichte über die «dolderne Regel» σ. 16. **Ἐμμ. Φαρλέκα,** Ἐκκλησ. Ἡμερολόγιον. **Ι. Παπαδοπούλου,** Παραίνεσις πρὸς τοὺς νέους σ. 24.—**Σύρου Φιλαρέτου** Προβλήματα καὶ κατευθύνσεις Ἑσωτερ. Ἱεραποστολῆς σ. 40.—**Θνατιέων Γερμανοῦ,** Γερμαν. Εὐαγγελ. Ἐκκλησίας. **Ν. Λούβαρη,** Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας. **Ἀρχ. Θ. Σπυροπούλου,** Ὁ βίος καὶ ἡ διδασκ. τοῦ Ἰ. Χρ. σ. 47.—**Ἐθ. Ἀντωνιάδου Ἀρχ.** Τὸ πρόβλημα τῆς γλώσσης τοῦ Ἰησοῦ. **Κ. Τσάτσου,** Ἡ ἀποστολὴ τῆς φιλοσοφίας τοῦ δικαίου ἐν τῷ συγχρόνῳ πολιτισμῷ. **Β. Μαρίνωφ.** Ὁμιλῖαι διὰ τοὺς Ὁρθοδ. Χριστ. παιδικαὺς συλλόγους σ. 48.—**Χρυσ. Παπαδοπούλου,** Οἱ Νεομάρτυρες σ. 88.—**Μ. Ἀθανασίου** Βίος Ἀγ. Ἀντωνίου. **Μητρ. Ἀθηνῶν** Νεώτεροι ἀπόψεις ἐπὶ τῆς Διδασκαλίας—Διδαχῆς καὶ Ἀπ. Διαταγῶν σ. 45.—**Μ. Κωνσταντινίδου** (μετάφρασις) Μίμησις τοῦ Χριστοῦ σ. 96.—**Πρ. Καλαβρῶτων Τιμοθέου.** Ἡ ἐνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν κλπ.—**Δ. Καλαποθάκη,** ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀπ. Παύλου σ. 120.—**Χρυσσοῦ Παπαδοπούλου** Ὁ Λαρίσις—Τρίκκης Διονύσιος κλπ. σ. 127.—**Γ. Σωτηρίου,** Εἰκὼν τῆς Παμμακαστου. Ο ε σ u n e n i c a σ. 136.—**Δ. Φιλιππίδου,** Ἡ περὶ θλίψεως καὶ λυτρώσεως θεωρία τῆς Βεδάντα. **Χριστιαν. ἀνασυνένωσις** σ. 200.—**Π. Κανελλούλου,** Ὁ ἄνθρωπος καὶ αἱ κοινων. φάσεις. **Δημ. Μπαλάνου,** Διονύσιος Σολωμῶς. Ὁ χαρακτήρ τοῦ ἱστορικοῦ Εὐσεβίου **Ἀμ. Ἀλιβιζάτου,** ὑπάρχουσι δογμα. κανόνες; **Κ. Δουβουνιάτου,** Ὀνοματομαντεία. **Ἀρχ. Ἐδ. Ἀντωνιάδου,** Περὶ τῶν προκειμένων κλπ. σ. 224. **Πλωμαρίου Κων(τίνου),** Κώδιξ Ὁρθ. Πίστεως σ. 303.—**Β. Βέλλα** Θεὸς καὶ Ἱστορία ἐν τῇ Ἰσρ. Θερησκείᾳ σ. 336.—**Θηβῶν Συνεσίου,** Ἐκκλησία καὶ Κράτος κ. 344.—**Ἀρχ. Ἀγαθ. Ξηροχάκη,** Ἡ βενεζουατομένη Ἀνατολή κλπ. **Ἐπετηρὴς** τοῦ Φ. Θ. Σ. σ. 367.—**Πρ. Ε. Μυτιληναίου** Ἡ στάσις τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ἀπέναντι τῆς Θερησκείας κλπ. σ. 368.—**Σάμου Εἰρηναίου,** Πῶς θὰ ἐνισχύετο ὁ θεσμὸς τῆς Ἐκκλησίας σ. 376.—**Μαρωνείας**—**Ἀνθίμου,** Τὸ οἶκον. πρόβλημα τοῦ Ἐφρημ. Κλήρου κλπ. σ. 400. **Μητρ. Ἀθηνῶν** Ὁ Δελφικὸς Τρίπους. **Ἀμ. Ἀλιβιζάτου,** Ἡ τῆς Ἑλλ. Ὁρθ. Ἐκκλησίας ἀδιάσπαστος συνέχεια κλπ. σ. 413.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα ἐπιτροπεία :

† Ὁ Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ,

† Ὁ Σερρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ,

Τύποις «Φοίνικος» ὁδὸς Σταδίου, 44, Ἀθῆναι